

ผลของการวิจัย

การทดลองจัดวิทยุกระจายเสียงชุมชน สำหรับชุมชนบทในเขตชานเมืองจังหวัดจันทบุรี เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบและวิธีดำเนินการจัดวิทยุกระจายเสียงชุมชนสำหรับชุมชนชนบท รวมถึงผลที่เกิดขึ้นต่อกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ในการสรุปผลการวิจัยนี้จึงเป็นผลที่ได้จากการดำเนินการ 3 ส่วนประกอบกันคือ

- ส่วนที่ 1 เป็นผลการทดลองจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน
- ส่วนที่ 2 ผลจากการสังเกตและบันทึกผลในระหว่างการทดลอง
- ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบผลจากการวัดกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

ส่วนที่ 1 : การทดลองจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน

มีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณา คือ

- 1.1 คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน
- 1.2 รายการสร้างสรรค์จันทบุรี ซึ่งเป็นรายการที่จัดขึ้นเพื่อการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชนในครั้งนี้

1.1 คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน

คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน เป็นผู้ดำเนินการทดลองจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรีขึ้น เพื่อแสวงหารูปแบบ เนื้อหาและวิธีการที่เหมาะสมในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนสำหรับชุมชนชนบทในเขตชานเมืองจังหวัดจันทบุรี

1.1.1 ลักษณะของคณะกรรมการ เป็นอาสาสมัครที่ไม่มีค่าตอบแทนในการดำเนินการ และมีได้มุ่งหวังผลด้านการแสวงหารายได้หรือผลประโยชน์อื่นใด คณะกรรมการชุดนี้ เกิดขึ้นจากการทาบทามบุคคลในพื้นที่ทดลองที่เป็นผู้นำชุมชน ในระหว่างการศึกษาคือความเป็นไปได้ในการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน เมื่อเดือนมิถุนายน - กันยายน พุทธศักราช 2533

1.1.2 การแต่งตั้ง มีแนวความคิดเบื้องต้นที่เป็นไปได้ 2 ทาง คือ กรมประชาสัมพันธ์ เป็นผู้แต่งตั้ง หรือคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้แต่งตั้งจากการหารือเบื้องต้นกับฝ่ายการเจ้าหน้าที่กรมประชาสัมพันธ์ เห็นควรให้คณะนิเทศศาสตร์เป็นผู้แต่งตั้ง เพราะเป็นเรื่องทางวิชาการที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนของคณะโดยตรง ทั้งนี้กรมประชาสัมพันธ์ไม่ขัดข้องที่จะให้ผู้วิจัยและนายประดิษฐ์ อูราสุข นายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี ร่วมเป็นกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียง

ชุมชนเพื่อการทดลองในครั้งนี้ ดังนั้นการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน จึงดำเนินการโดยคณะนิเทศศาสตร์ ซึ่งคณะนี้เป็นผู้ลงนามแต่งตั้งตามคำสั่งที่ 25/2533 ลงวันที่ 31 ตุลาคม พุทธศักราช 2533

1.1.3 ส่วนประกอบของคณะกรรมการ ประกอบด้วย กรรมการรวม 11 คนเป็นกรรมการที่ปรึกษา 2 คน คือที่ปรึกษาด้านวิชาการ 1 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี ที่ปรึกษาด้านสถานี 1 คน ได้แก่ นายประดิษฐ์ อูราสุข นายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรี กรรมการ 7 คน เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนในพื้นที่ทดลอง 1 คน เป็นราษฎรอาสาสมัครจากพื้นที่ทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าว

1.1.4 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ในการประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ครั้งที่ 1/2533 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พุทธศักราช 2533 ที่ประชุมได้พิจารณากำหนดบทบาทหน้าที่ของกรรมการออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน และส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยผลการดำเนินการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน โดยมีที่ปรึกษาด้านวิชาการเป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักการและแนวทางในการจัดวิทยุกระจายเสียงชุมชนรวมทั้งการวิจัยเพื่อประเมินผลการทดลอง ที่ปรึกษาด้านสถานีทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดรายการ รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านการผลิตรายการและการออกอากาศ

บทบาทหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน

คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. กำหนดเวลาออกอากาศและความยาวของรายการ คณะกรรมการได้กำหนดเวลาการออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน ระหว่างเวลา 11.30 - 12.30 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ตรงกับการศึกษาความเป็นไปได้ในการทดลองที่ระบุว่าเวลาที่เหมาะสมที่สุดควรเป็นช่วงเวลา 11.00 - 13.00 น. โดยพิจารณาเห็นว่าในช่วงที่ชาวบ้านส่วนใหญ่จะพักเพื่อรับประทานอาหารกลางวัน จึงเป็นเวลาที่กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ซึ่งอยู่ในวัยทำงานมีโอกาสจะฟังได้มาก โดยให้ใช้เวลาในรายการประมาณ 1 ชั่วโมงทั้งที่สถานีพร้อมที่จะให้เวลาตั้งแต่ 11.00 น. แต่กรรมการเกรงว่าจะมีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะนำมาออกอากาศ

2. กำหนดรูปแบบ เนื้อหาและวิธีนำเสนอรายการ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนเป็นผู้กำหนดขึ้นโดยประชุมร่วมกันก่อนดำเนินการผลิตรายการ ในการกำหนดนั้นเพื่อให้มีหลักการและมีการยึดหยุ่นพอควร จึงได้กำหนดไว้ 2 ระดับ คือ ได้วางหลักการหรือกรอบกว้าง ๆ เอาไว้ในเบื้องต้น จากนั้นในการประชุมแต่ละครั้งคณะ

กรรมการแต่ละคนจะเสนอเรื่องราว ปัญหาท้องถิ่นรวมถึงความสนใจหรือความต้องการของชาวบ้าน ให้ที่ประชุมพิจารณาอบหมายให้ผู้จัดรายการดำเนินการจัดทำเป็นรายการออกอากาศต่อไป นอกจากนี้ในส่วนของผู้จัดทำรายการก็ต้องลำดับรับฟังข้อมูลจากชาวบ้านในพื้นที่ รวมทั้งข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เพื่อจัดทำรายการออกอากาศอีกส่วนหนึ่งด้วย ทั้งนี้จะยึดกรอบหรือหลักการที่ตกลงกันไว้เป็นหลักในการดำเนินงาน

สำหรับกรอบหรือหลักการที่ได้กำหนดไว้นี้มีดังนี้

รูปแบบรายการ ให้จัดในลักษณะรายการนิตยสารทางอากาศเพื่อให้เสนอเรื่องราวในแต่ละวันได้หลายเรื่องครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนของข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น และเพลง

เนื้อหารายการ ในแง่ข่าวสารให้นับข่าวท้องถิ่นทั้งข่าวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปัญหาในท้องถิ่น อุบัติเหตุ ข่าวอาชญากรรมและข่าวบริการ ในแง่ความรู้ให้นับเรื่องการส่งเสริมอาชีพเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเกษตรและประมงรวมทั้งความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สุขภาพอนามัย กฎหมาย และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ในแง่ความคิดเห็นให้สะท้อนความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้านต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น การรณรงค์เพื่อแก้ปัญหาในชุมชนรวมทั้งความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์อื่น ๆ ส่วนเพลงนั้นได้กำหนดให้เป็นเพลงที่ได้รับความนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ

สำหรับวิธีการนำเสนอรายการนั้นได้กำหนดให้ผู้วิจัยและนายจำนงค์ พึ่งพงษ์เป็นผู้นำเสนอรายการโดยนำเสนอได้ทั้งภาษากลางและภาษาท้องถิ่น นอกจากนี้คณะกรรมการจะเป็นผู้เลือกเฟ้นบุคคลในท้องถิ่นมาช่วยในการนำเสนอรายการเป็นครั้งคราวด้วย

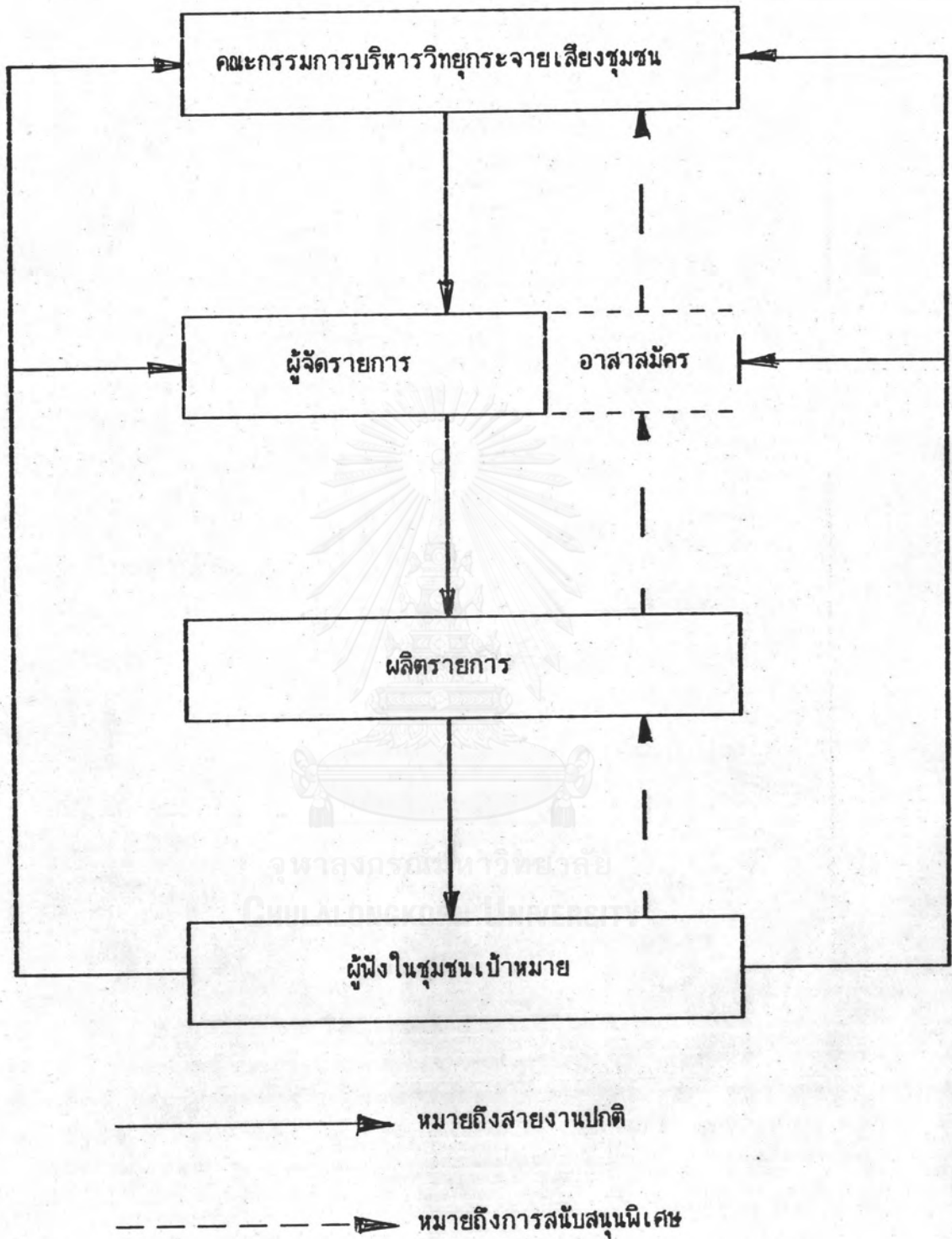
3. สนับสนุนการจัดรายการ ทั้งในแง่ของการประสานงานแหล่งข้อมูลในท้องถิ่น การจัดส่งข่าวสารเผยแพร่ การจัดทำไตเติ้ลรายการโดยใช้ศิลปินพื้นบ้าน การประชาสัมพันธ์เชิญชวนชาวบ้านฟังรายการ และการถ่ายทอดเสียงรายการทางหอกระจายข่าวที่มีอยู่ในท้องถิ่น

4. สดับตรับฟังความคิดเห็นของชาวบ้าน สสำรวจความนิยม รวมทั้งอุปสรรคปัญหาในการรับฟังวิทยุกระจายเสียงชุมชนเพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริหารทำการแก้ไข

5. เป็นผู้ประสานงานระหว่างชาวบ้านกับสถานี โดยนำปัญหาและความต้องการของชาวบ้านแจ้งให้ผู้จัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนได้ทราบ เพื่อเป็นข้อมูลในการผลิตรายการ หรือในบางครั้งท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องผลิตสื่อประชาสัมพันธ์บางอย่าง

เช่นการจัดทำสไลด์ หรือสโปตเสียงประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ก็สามารถติดต่อผ่านคณะกรรมการ และสถานีเป็นผู้ดำเนินการให้ ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานีและชุมชนมากยิ่งขึ้น

ในแง่ของการบริหารงานด้านการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน จากการทดลองในครั้งนี้คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ซึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มผู้ฟัง เป้าหมายเป็นผู้กำหนดทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ และการออกอากาศให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เริ่มตั้งแต่เวลาที่ออกอากาศความยาวของรายการ รูปแบบ เนื้อหา การกำหนดตัวผู้จัดรายการ รวมทั้งวิธีการนำเสนอรายการ โดยใช้มิติของที่ประชุมเป็นหลัก วิธีการเช่นนี้ปัญหาและความต้องการของชาวบ้านจะถูกถ่ายทอดกลับกรองโดยคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ส่งต่อไปยังผู้จัดรายการ เพื่อดำเนินการผลิตรายการ ออกอากาศไปสู่ผู้ฟังเป้าหมาย รายการที่ผลิตขึ้นจึงสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายก็สามารถสะท้อนปัญหาและความรู้สึกนึกคิดไปสู่ผู้จัดรายการ หรือคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนโดยตรง นอกจากนี้กลุ่มผู้ฟังก็ยังสามารถช่วยในการผลิตรายการจากท้องถิ่น หรือเป็นอาสาสมัครช่วยจัดรายการ หรือสนับสนุนด้วยการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนอีกทางหนึ่งได้จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการได้อย่างกว้างขวาง รูปแบบการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงชุมชนจึงสามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังต่อไปนี้

แผนผัง : แสดงโครงสร้างการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงชุมชน

จากโครงสร้างการบริหารงานวิทยุกระจายเสียงชุมชนนี้ หากจะพิจารณาในแง่ของการสื่อสารแล้ว ได้ก่อให้เกิดการสื่อสาร 2 ทางขึ้นในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนทั้ง 3 ฝ่าย คือ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ผู้จัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนและผู้ฟังเป้าหมาย กล่าวคือผู้ฟังเป้าหมายสามารถถ่ายทอดปัญหาและความรู้สึกนึกคิดตรงไปยังคณะกรรมการฯ ซึ่งเป็นบุคคลในชุมชนของตนอยู่แล้ว หรือถ่ายทอดไปยังผู้จัดรายการโดยตรงก็ได้ขณะเดียวกันผู้จัดรายการนอกจากจะจัดรายการออกอากาศไปสู่ชุมชนตามที่ได้รับนโยบายจากคณะกรรมการฯแล้ว ยังสามารถสะท้อนปัญหาและความรู้สึกนึกคิดของตนและที่ได้รับจากผู้ฟัง กลับสู่คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนได้เพราะร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วยโดยที่คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนมีหน้าที่โดยตรงในการเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ฟังกับผู้จัดรายการอยู่แล้ว ดังนั้นรูปแบบการสื่อสาร 2 ทาง จึงเกิดขึ้นดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง : แสดงการสื่อสารระหว่างคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ผู้จัดรายการ และผู้ฟังเป้าหมาย

บทบาทหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยวิทยุกระจายเสียงชุมชน

คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนที่จัดตั้งขึ้น เพื่อการทดลองจัดวิทยุกระจายเสียงชุมชนนี้ นอกจากจะมีบทบาทหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนแล้ว ยังทำหน้าที่สนับสนุนงานวิจัยใน 2 ลักษณะคือ

1. การกำหนด และพัฒนารูปแบบการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนสำหรับชุมชนชนบทในเขตชานเมืองจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากยังไม่เคยมีการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนในประเทศไทยมาก่อน ดังนั้นรูปแบบในการดำเนินการที่เกิดขึ้นจากการระดมความคิดเห็นของคณะกรรมการและพัฒนาปรับปรุงตลอดระยะเวลา 2 เดือน ของการทดลอง ทำให้ได้รูปแบบการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนสำหรับชุมชนชนบทในเขตชานเมืองจันทบุรีขึ้นรูปแบบหนึ่งซึ่งรูปแบบนี้อาจจะนำไปใช้ในการทดลองต่อหรือประยุกต์ใช้ในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนสำหรับประเทศไทยต่อไปได้

2. การสนับสนุนด้านการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการวัดผลที่เกิดขึ้นในกลุ่มทดลองด้วยการสุ่มตัวอย่างผู้ฟังจากหมู่บ้าน 4 ทิศทางรอบสถานีจำนวน 200 ตัวอย่าง เพื่อวัดความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชนชาวบ้านยินดีให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพราะมีความรู้สึกคุ้นเคยจากการที่มีคณะกรรมการซึ่งเป็นคนในพื้นที่เป็นสื่อ นอกจากนั้นคณะกรรมการยังมีบทบาทสำคัญยิ่งในการนัดหมายสัมภาษณ์ผู้ที่เป็นตัวอย่าง เพราะใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกันในการวัดผล 2 ครั้ง คือ ก่อนและหลังการทดลอง ทำให้ได้คำตอบถึง 196 ตัวอย่าง ขาดไปเพียง 4 ตัวอย่าง ที่ไม่สามารถติดตามได้ในการศึกษาทดลองหลังการทดลอง

1.2 รายการสร้างสรรค์จันทบุรี

รายการสร้างสรรค์จันทบุรีเป็นชื่อรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนที่คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนตั้งขึ้น โดยมีรูปแบบเนื้อหาและวิธีการนำเสนอ ดังกล่าวแล้ว

โครงสร้างของรายการนี้จะเริ่มด้วยการเสนอข่าวสารท้องถิ่นจบแล้วจึงเป็นการเสนอในส่วนของข้อคิดเห็น ความรู้ และการสัมภาษณ์บุคคลโดยมีเพลงลูกทุ่งที่ได้รับความนิยมในอดีตเปิดสลับเมื่อจบแต่ละส่วนของรายการ รายการนี้มีสปอต (Spot) เปิดและปิดรายการรวมทั้งสปอตคั่นรายการ โครงสร้างรายการมีดังนี้

ผังรายการสร้างสรรค์จันทร์บุรี

<u>เริ่มรายการ</u>	เทปสปรอตเปิดรายการ
<u>ผู้จัดรายการ</u>	กล่าวเปิดรายการ แนะนำเนื้อหาที่สำคัญประจำวัน
<u>เพลง</u>	ผู้ใหญ่ลีบรเพลง
<u>ผู้จัดรายการ</u>	เสนอข่าวสารท้องถิ่น
<u>เพลง</u>	ลูกทุ่ง เพลงที่ 1
<u>ผู้จัดรายการ</u>	กล่าวเชื่อมโยงรายการ
<u>เทป</u>	ข้อคิดเห็นหรือความรู้ เรื่องที่ 1
<u>เพลง</u>	ลูกทุ่ง เพลงที่ 2
<u>เทป</u>	สปรอตคั่นรายการ
<u>ผู้จัดรายการ</u>	กล่าวเชื่อมโยงรายการ
<u>เทป</u>	สัมภาษณ์บุคคลตัวอย่าง หรือความรู้ เรื่องที่ 2
<u>เพลง</u>	ลูกทุ่ง เพลงที่ 3
<u>ผู้จัดรายการ</u>	กล่าวสรุปสาระสำคัญ และแจ้งรายการวันรุ่งขึ้น (ถ้ามีรายละเอียด)
<u>ปิดรายการ</u>	เทปสปรอตปิดรายการ

สำหรับสปรอตเปิดรายการ คั่นรายการ และปิดรายการ มีเนื้อหาดังนี้

สปรอตเปิดรายการ

<u>เพลง</u>	กลองยาว 5 วินาที แล้วหรี่เสียงคลอ
<u>ประกาศชาย</u>	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทร์บุรีระบบเอฟ.เอ็ม. ความถี่ 9๘.25 เมกะเฮิรตซ์ เสนอรายการ...สร้างสรรค์จันทร์บุรี... ลำตัด (ฟัง ฟัง ฟัง ท่านผู้ฟังจงฟังให้ดี ฟังเถอะนะผู้ฟัง เชิญท่านผู้ฟัง จงฟังให้ดี ฟังกันหน่อยเถอะนะ ฟังกันหน่อยเถอะนะ ตัวท่านนั้นจะรู้ สารคดี (กลองและลูกคู่รับ)
<u>เพลง</u>	

สปรอตคั่นรายการ

<u>เพลง</u>	โหมโรงคลื่นกระทบฝั่งบรรเลง 5 วินาที แล้วหรี่คลอ
<u>ประกาศชาย</u>	ท่านกำลังให้เกียรติติดตามฟัง.....สร้างสรรค์จันทร์บุรี.....รายการนี้ จัดขึ้นเพื่อเสนอข่าวสาร สารบันเทิงและความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โปรดติดต่อแจ้งข่าวสาร ปัญหาท้องถิ่นหรือข้อคิดเห็น

ในการจัดรายการ ไปยังคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน
 สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยระบบเอฟ.เอ็ม. ถนนเลียบเป็น
 ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี โทรศัพท์ 311410
 ดั่งขึ้น

เพลง

สพอตปิดรายการ

เพลง

กลองยาว 5 วินาที แล้วหรีเสียงคลอ

ประกาศชาย

โปรดติดตามฟัง....สร้างสรรค์จันทบุรี.....ได้ใหม่ในวันพรุ่งนี้ เวลา
 11.30 น. เป็นต้นไป ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
 จำนวน ๕ ฟังพงษ์และสุรินทร์ แปลงประสพโชค จัดทำและดำเนินรายการ
 พบกันใหม่ในวันพรุ่งนี้ สวัสดีครับ

เพลง

กลองยาวร่ำจบ

สำหรับเนื้อหาของรายการสร้างสรรค์จันทบุรีนั้น มีลักษณะเฉพาะดังนี้

ข่าว เกือบทั้งหมดจะเป็นข่าวท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา และเหตุการณ์ที่
 สำคัญต่าง ๆ รวมทั้งข่าวอากาศเพื่อการเกษตรและข่าวบริการ ข่าวจากส่วนกลางหรือข่าว
 ต่างประเทศจะเลือกนำมาเสนอเฉพาะที่สำคัญจริง ๆ และอยู่ในความสนใจของผู้ฟัง โดย
 เสนอในลักษณะสรุปอย่างย่อ โดยเฉลี่ยแล้วในแต่ละวันจะเสนอ 2 - 3 ข่าว โดยใช้
 เวลาประมาณ 5 นาที ยกเว้นกรณีที่เกิดเหตุการณ์ หรือมีข่าวสำคัญที่เป็นที่สนใจอย่าง
 กว้างขวาง จะให้เวลาการเสนอข่าวมากขึ้น โดยเพิ่มเป็น 10 - 15 นาที ตามความ
 เหมาะสมและลดเนื้อหาในส่วนของการรู้ลึ

ความรู้ ส่วนใหญ่จะเน้นด้านการเกษตรรวมทั้งการประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำซึ่งเป็นอาชีพหลักของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายโดยจะมีเนื้อหาเน้นหนักใน
 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาการผลิตที่ชาวบ้านประสบอยู่ ในส่วนของ
 ความรู้นี้จะมีความยาวประมาณ 20 นาที หรือร้อยละ 40 ของรายการ โดยเสนอวันละ
 2 เรื่อง โดยเฉลี่ย

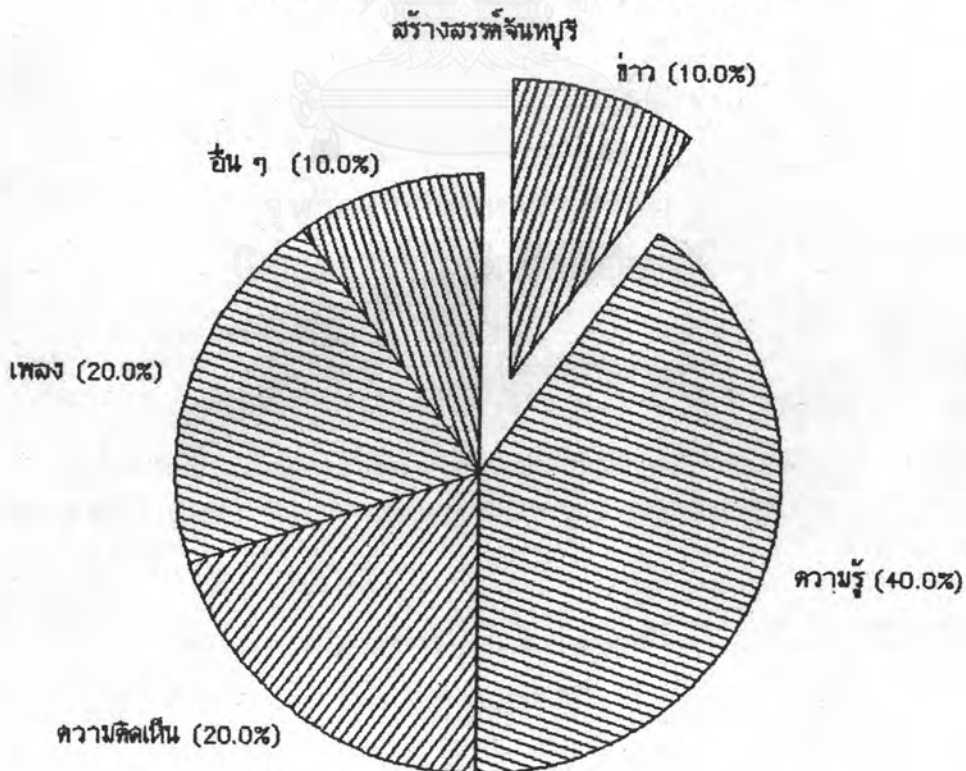
ความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะเป็นความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่
 เกิดขึ้นในสังคม ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพและงานพัฒนาต่าง ๆ การสัมภาษณ์บุคคลตัวอย่าง
 หรือผู้เกี่ยวข้องที่ประสบผลสำเร็จในงานพัฒนาเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี สำหรับผู้ฟังหรือส่วนอื่น
 ของชุมชนรวมทั้งความคิดเห็นของประชาชนต่อเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นและเป็นที่น่าสนใจอย่าง

กว้างขวาง นอกจากนั้นความคิดเห็นบางส่วนได้จากบุคคลสำคัญ หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงในท้องถิ่นรวมไปถึงผู้จัดรายการ ในการแสดงทัศนะเกี่ยวกับปัญหาใดปัญหาหนึ่ง การเตือนภัยหรือการรณรงค์ป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ในส่วนของความคิดเห็นนี้จะมีทั้งการเสนอความคิดเห็นโดยตรง หรือเป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ในข่าวและความรู้ต่าง ๆ เนื้อหาในส่วนนี้จะมีประมาณวันละ 10 นาที

เพลง ใช้เพลงลูกทุ่งเก่าที่ได้รับความนิยมในอดีตและเลือกให้เข้ากับเนื้อหาหรือบรรยากาศของเรื่องที่ฟังเสนอจบไปให้มากที่สุด ในบางครั้งมีการให้ความรู้สั้น ๆ เกี่ยวกับประวัติเพลงสำคัญบางเพลง หรือประวัตินักร้องที่ร้องเพลงดังกล่าว ก่อนที่จะเสนอเพลงนั้น เพลงที่ใช้ในรายการโดยเฉลี่ยวันละ 3 เพลง หรือประมาณ 10 นาที

ดังนั้นสัดส่วนของการเสนอเนื้อหาในรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน หรือรายการสร้างสรรค์จันทร์ โดยประมาณจะประกอบด้วย ข่าวร้อยละ 10 ความรู้ร้อยละ 40 ความคิดเห็นร้อยละ 20 เพลงร้อยละ 20 ที่เหลือร้อยละ 10 เป็นไตเติ้ลและการกล่าวเชื่อมโยงรายการ ดังรายละเอียดในแผนผังแสดงร้อยละของเนื้อหารายการดังนี้

แผนผัง : แสดงร้อยละของเนื้อหารายการ

ส่วนที่ 2 การสังเกตและบันทึกผลระหว่างการทดลอง

เป็นผลที่ได้จากการจัดทำบันทึกประจำวัน เกี่ยวกับภารกิจการวิจัยวิทยุกระจายเสียงชุมชนและรายการสร้างสรรค์จันทร์ ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5 ด้าน คือ

- 2.1 ความร่วมมือของสถานี
- 2.2 กรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน
- 2.3 ผู้ฟังรายการ
- 2.4 หน่วยราชการและเอกชนในท้องถิ่น
- 2.5 เนื้อหารายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน

2.1 ความร่วมมือของสถานี

2.1.1 ด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการทดลอง สถานีไม่มีนโยบายเช่นนี้มาก่อน เพราะเป็นสถานีของทางราชการ ประกอบกับการออกอากาศเป็นความลับโดยตรงของสถานีซึ่งมีเงื่อนไขทางกฎหมายหลายอย่างได้แก่

ผู้ดำเนินรายการ จะต้องผ่านการทดสอบเสียงการเป็นผู้ประกาศจาก กบว.

ผู้จัดรายการ จะต้องเป็นผู้จัดรายการของสถานีหรือผู้ที่ผ่านการอบรมด้านการจัดรายการจากโรงเรียนการประชาสัมพันธ์ หรือผู้ที่จบการศึกษาทางด้านนี้จากสถาบันการศึกษาที่กรมประชาสัมพันธ์รับรอง

เนื้อหารายการ จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขกฎระเบียบของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อราชการ

ทั้ง 3 ส่วนนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องให้รายละเอียดอย่างเพียงพอ เพื่อประกอบการอนุมัติการทดลอง ในการทดลองครั้งนี้แม้สถานีจะไม่มีนโยบายเช่นนี้มาก่อนแต่มีเงื่อนไขต่าง ๆ ครบถ้วนและเป็นประโยชน์ต่อราชการกรมประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์จึงได้อนุมัติให้มีการทดลองดังกล่าวเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2533

2.1.2 การสนับสนุนการทดลอง สถานีได้ให้การสนับสนุนหลายด้าน ตั้งแต่การใช้สถานที่เพื่อการประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ห้องบันทึกเสียงและแผ่นเสียง ห้องทำงานของผู้วิจัย อุปกรณ์สำนักงาน การติดต่อหน่วยราชการ รวมทั้งการออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนอย่างไรก็ตามสถานียังมีขีดจำกัดหลายด้านได้แก่

- พาหนะสำหรับการเดินทางออกนอกพื้นที่เพื่อการจัดเก็บข้อมูลรายการ
- ห้องบันทึกเสียงมีไม่เพียงพอ และมีขีดความสามารถในการใช้งานได้

จำกัดเฉพาะการบันทึกรายการที่มีรูปแบบง่าย ๆ

- อุปกรณ์สำนักงาน เนื่องจากแยกสถานที่ทำการออกเป็น 2 แห่ง ทำให้ต้องแบ่งอุปกรณ์มาใช้ที่สถานีภาคเอฟ.เอ็ม. เป็นเพียงบางส่วนเท่าที่จำเป็น จึงทำให้ไม่เพียงพอในการใช้งานและยังขาดอุปกรณ์ที่จะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานหลายอย่าง
- อุปกรณ์บันทึกเสียงนอกสถานที่ มีเครื่องเทปจำกัด ใช้เฉพาะฝ่ายรายการและฝ่ายข่าวของสถานีเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถให้การสนับสนุนการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนได้

2.1.3 เจ้าหน้าที่ของสถานี มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการทดลองหลายด้าน เพราะส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่คุ้นเคยกับพื้นที่และหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น ในการวิจัยครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ได้ให้การสนับสนุนดังนี้

- การกำหนดพื้นที่ทดลอง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และแนะนำบุคคลที่สมควรร่วมเป็นกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน
- ช่วยเก็บข้อมูลด้านรายการ และข่าวเป็นครั้งคราวตามที่ผู้วิจัยร้องขอ
- ช่วยบันทึกเสียงรายการที่ผู้วิจัยไม่สามารถทำได้ด้วยตนเอง เช่นการบันทึกสเปคต럼 เสียงประกอบสไลด์หรือบันทึกการสัมภาษณ์ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการ
- ช่วยประสานหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อขอข้อมูลมาใช้ในการผลิตรายการ
- ช่วยแนะนำแหล่งข้อมูลท้องถิ่น และเป็นผู้นำทางในการออกเก็บข้อมูลในพื้นที่เป็นครั้งคราวรวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ (feed back) เกี่ยวกับผลการรับฟังรายการ ซึ่งผู้ฟังแจ้งให้ทราบ
- ช่วยประชาสัมพันธ์รายการสร้างสรรค์จิตบุรี รวมทั้งขอความร่วมมือประชาชนในพื้นที่สนับสนุนการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

อย่างไรก็ตามการสนับสนุนต่าง ๆ ที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของสถานีเหล่านี้เป็นเรื่องนอกเหนือจากการปฏิบัติราชการปกติ การสร้างศรัทธาด้วยการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและหวังผลสำเร็จที่แท้จริง รวมทั้งการสร้างคุณค่าที่เคยเป็นการส่วนตัวมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เกิดความร่วมมือขึ้น

สิ่งที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือของสถานีก็คือ ทางสถานีได้ถ่ายทอดรายการสร้างสรรค์จิตบุรี ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจิตบุรี ระบบ เอฟ.เอ็ม. ความถี่ 1125 กิโลเฮิรตซ์ ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม พุทธศักราช 2534 เพื่อให้ผู้ฟังสามารถรับฟังรายการได้กว้างขวางขึ้น เพราะได้ทราบว่ารายการเริ่มเป็นที่นิยมของผู้ฟังมากขึ้นเป็นลำดับ แต่มีปัญหาการรับฟังในพื้นที่ เพราะผู้ฟังส่วนใหญ่เป็น

เกษตรกร บางครั้งมีภารกิจต้องทำอย่างต่อเนื่องในพื้นที่โดยไม่ได้กลับมารับประทานอาหารกลางวันที่บ้านตามปกติ ทำให้เกษตรกรเหล่านี้ไม่สามารถรับฟังรายการได้โดยต่อเนื่อง เพราะขณะที่อยู่ในพื้นที่นั้นเกษตรกรนิยมที่จะพกพาวิทยุระบบ เอ.เอ็ม.มากกว่า นอกจากนี้ชาวบ้านทั่วไปยังมีความคุ้นเคยว่าวิทยุ ระบบ เอฟ.เอ็ม. มีไว้เพื่อการฟังเพลงส่วนวิทยุระบบ เอ.เอ็ม. มีไว้เพื่อการฟังข่าวสารและสาระต่าง ๆ สำหรับรายการสร้างสรรค์ จันทบุรี เป็นรายการที่มุ่งหมายเสนอข่าวสารและความรู้เป็นหลัก จึงเหมาะที่จะเสนอในระบบ เอ.เอ็ม. ดังนั้นการที่ทางสถานีฯ ได้ให้ความสำคัญต่อรายการและถ่ายทอดเสียงทางระบบ เอ.เอ็ม. ด้วยนี้ จึงช่วยขยายผลการรับฟังให้กว้างขวางขึ้นดังกล่าว

นอกจากนี้ทางสถานีฯ ยังได้จัดรายการสร้างสรรค์ จันทบุรี สืบต่อหลังจากผ่านพ้นช่วงของการทดลองเพื่อวิจัยผลแล้วโดยมีการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการบริหารงานของสถานี และได้ดำเนินการผลิตรายการสร้างสรรค์ จันทบุรี ออกอากาศจนถึงทุกวันนี้

2.2 คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน

2.2.1 คุณสมบัติของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ส่วนใหญ่จะเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชน ซึ่งรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านเพราะเป็นบุคคลในพื้นที่ แต่กระนั้นก็ตามก็ยังมีปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งทางด้านฐานะและความเป็นอยู่ที่ไม่เท่าเทียมกัน กรรมการที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน หรืออ่อนอาวุโสกว่าจะมีความรู้สึกเป็นปมด้อย มีความเกรงใจกรรมการที่เป็นกำนันอยู่ในที่ นอกจากนี้กรรมการที่เป็นกำนันก็ยังให้ความเกรงใจประธานซึ่งเป็นกำนันที่ใกล้ชิดกับผู้ใหญ่ในวงราชการ ลักษณะเช่นนี้ทำให้การประชุมในระยะแรกจะมีการอภิปรายกันน้อย ทำให้ไม่ได้ข้อคิดเห็นจากที่ประชุมเท่าที่ควร

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ใช้การเดินทางไปพบและพูดคุยกับกรรมการที่บ้านเป็นการส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกรรมการที่อาวุโสหรือมาจากผู้ใหญ่บ้าน เช่น เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เดินทางไปพบนายบุญยัง คณะธรรมย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 ตำบลสินยา วันที่ 19 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เดินทางไปพบนายวิศิษฐ์ ไทกุล ที่บ้านคลองตะเฒ่า ตำบลคลองนารายณ์ และวันที่ 20 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เดินทางไปพบนายประเยาว์ วยธรรม ที่บ้านคลองขวาง หมู่ที่ 5 ตำบลแสงเป็นต้น การพบปะแบบไม่เป็นทางการเช่นนี้กรรมการแต่ละคนจะให้ข้อคิดเห็นอย่างอิสระทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลท้องถิ่น ข้อคิดเห็นจากชาวบ้าน

และจากความรู้สึกของกรรมการในการฟังรายการ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการให้นำสนใจมากยิ่งขึ้น การให้ความสำคัญด้วยการออกไปพบปะนอกเหนือไปจากการประชุมโดยปกติเช่นนี้ เป็นผลให้กรรมการได้เห็นถึงความสำคัญของตนเองและให้ความร่วมมือในฐานะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการประสานแหล่งข้อมูล การแจ้งข่าวสารท้องถิ่น รวมไปถึงการให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุมดีขึ้น

2.2.2 ภารกิจของคณะกรรมการ นับว่าเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่พบในการวิจัยครั้งนี้ กรรมการส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีภารกิจที่ต้องทำทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางราชการ การพัฒนาท้องถิ่นการปกครองลูกบ้านรวมถึงการประกอบอาชีพส่วนตัว ทำให้มีเวลาจำกัดที่จะมาทำงานด้านการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน เป็นผลให้ไม่สามารถจัดประชุมได้บ่อยครั้งเท่าที่ควร นอกจากนั้นหลายครั้งที่จัดประชุมจะมีกรรมการขาดประชุม 1-2 คน ซึ่งมีผลกระทบมากเพราะกรรมการทั้งคณะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนมีเพียง 9 คน สาเหตุที่กรรมการขาดประชุมเพราะมีภารกิจทั้งในส่วนของราชการและส่วนตัวเป็นหลัก ในการประชุมครั้งที่ 6/2534 ซึ่งได้นัดหมายการประชุมไว้ในวันที่ 15 มกราคม พุทธศักราช 2534 ต้องยกเลิกและเลื่อนไปประชุมในวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2534 เพราะกรรมการมาร่วมประชุมน้อย

นอกจากนี้จากสาเหตุที่ภารกิจของกรรมการมีมากนี้เอง ทำให้ประธานฯ เคยปรารภกับผู้วิจัยที่จะขอให้เปลี่ยนตัวก่อนการประชุมครั้งที่ 2/2533 เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2533 และนายบุญยัง คณะธรรมย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 ตำบลสีชมพู ทำหนังสือขอลาออกจากกรรมการ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยต้องใช้การออกไปพบพูดคุยที่บ้านแทนการประชุมเพราะไม่สามารถทำได้บ่อยครั้งตามที่คาดไว้คือจัดประชุมทุกสัปดาห์ การประชุมให้ห่างขึ้นเป็น 2 สัปดาห์ต่อครั้ง ทำให้กรรมการสละเวลามาประชุมได้ และยินดีสนับสนุนงานวิทยุกระจายเสียงชุมชนต่อไป

2.2.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดรายการ ในระยะเริ่มแรกคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนยังมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดรายการน้อยมากกรรมการยังไม่มีความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการเกรงใจและไม่กล้าคัดค้านแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร รวมทั้งไม่คุ้นเคยกับการจัดรายการวิทยุ ลักษณะของกรรมการจึงดูทำทีและยังไม่ทราบว่า จะให้ความร่วมมืออย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมองเห็นปัญหาและสิ่งที่น่าจะนำออกเผยแพร่ นั้น ผู้วิจัยต้องใช้วิธีการถามความเห็นเป็นรายบุคคลในที่ประชุม จึงได้ข้อมูลซึ่งในการถามนั้นนายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ กรรมการซึ่งคุ้นเคยกับการจัดรายการวิทยุอยู่บ้างเพราะเป็นอาสาสมัครมาจัดรายการเพลงที่สถานี เป็นผู้ช่วยชักข้อมูลได้มากเพราะเป็นคนในพื้นที่

ดังนั้นในการผลิตรายการสร้างสรรค์จันทร์ในระยะเวลาเริ่มแรก ผู้วิจัยต้องเป็นฝ่ายริเริ่มตั้งแต่ การเลือกเนื้อหา การติดต่อแหล่งข้อมูล การออกเก็บข้อมูลรายการในพื้นที่ รวมไปถึงการผลิตรายการด้วยตนเองทั้งสิ้น โดยยึดกรอบที่ได้จากมติการประชุมครั้งที่ 2/2533

หลังจากที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปชี้แจงโครงการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชนในที่ประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ของอำเภอเมือง จันทบุรี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ทำหน้าที่ของกรรมการบริหารหลายคนที่อยู่ในที่ประชุมด้วยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัด โดยได้ร่วมกันประชาสัมพันธ์อย่างคึกคัก พร้อมทั้งการช่วยแจกจ่ายแผ่นปลิวโฆษณารายการให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอื่น ๆ ในตอนเย็นวันเดียวกันได้รับแจ้งจากนายบรรจง มั่นคง ช่างของสถานีว่านายจำนงค์ ชัยนาพฤกษ์ กำนันตำบลแสงได้โฆษณาเชิญชวนชาวบ้านให้ฟังรายการออกทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้านด้วย โดยเสียงนั้นได้ยินไปถึงสวนที่นายบรรจงทำอยู่ที่ตำบลแสง

ในวันรุ่งขึ้นนายเพ็ญ ลอตา กำนันตำบลบางกะจะ ได้ส่งข่าวด่วนการลอบสังหารนายสุนันต์ แสงสุข นักจัดรายการและผู้สื่อข่าวที่มีชื่อเสียง เพื่อเผยแพร่ในรายการเป็นข่าวแรก ผู้วิจัยได้เสนอเป็นรายงานสดในห้องส่งพร้อมกับข่าวชาวคลองนารายณ์ยิงกันตายในโรงพยาบาลตากสินซึ่งเป็นข่าวที่โด่งดังมากของจังหวัดจันทบุรีถึง 2 ข่าว

การนำเสนออย่างรวดเร็วก่อนสื่ออื่น ๆ ทำให้รายการเริ่มเป็นที่สนใจของคณะกรรมการและผู้ฟัง

ผู้วิจัยและนายจำนงค์ ฟุ้งพงษ์ ได้พยายามติดตามสัมภาษณ์ข่าวสารจากคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนและเรื่องที่คณะกรรมการได้เสนอแนะไว้ รวมไปถึงการได้ข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ทำให้ได้ข่าวสารและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก เผยแพร่ออกอากาศในรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน และเป็นการประชาสัมพันธ์รายการทางหนึ่งเพราะบุคคลที่ให้สัมภาษณ์จะติดตามฟังและแจ้งให้ผู้ใกล้ชิดได้ทราบ นอกจากนั้นยังช่วยให้กรรมการบริหาร เกิดแนวความคิดในการที่จะนำ เรื่องในท้องถิ่นออกเผยแพร่อีกทางหนึ่งด้วย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านการจัดรายการจึงมีเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ

บทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ปรากฏชัดเจนในการประชุมสรุปผล เมื่อวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2534 กรรมการได้มาประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นในการดำเนินรายการรวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังได้มีมติเอกฉันท์ให้จัดรายการสร้างสรรค์จันทร์ต่อไป โดยพร้อมที่จะร่วมเป็นกรรมการ ยกเว้นนายบุญยัง คณะกรรม ซึ่งมีการเลิกงานได้ขอถอนตัวจากการเป็นกรรมการชุดต่อไปแต่ก็ได้เสนอแนะผู้ที่เหมาะสมในหมู่บ้านให้เป็นกรรมการแทน

2.2.4 การขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตรายการ กรรมการส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการผลิตรายการวิทยุเพราะไม่มีประสบการณ์มาก่อน การมองภาพรายการวิทยุจะค่อนข้างแคบจำกัดอยู่ที่สิ่งที่เห็นข่าวและเพลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวนั้นจะมองเฉพาะข่าวอาชญากรรมและข่าวอุบัติเหตุ แต่จะมองข้ามข่าวพัฒนาท้องถิ่น หรือสิ่งที่ปัญหาท้องถิ่น ดังจะเห็นได้จากนายเฟอญู ลอตา กำนันตำบลบางกะจะ รับผิดชอบข่าวเกี่ยวกับการลอบสังหารนักจัดรายการวิทยุคือนายสุพันธ์ แสงสุข และส่งเผยแพร่ทันทีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 แต่ข่าวพัฒนา การเตือนภัยไฟไหม้ ปัญหาการทำนาถุ้งและข่าวอื่น ๆ ในท้องที่ตำบลบางกะจะกลับเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องออกไปซักถามและติดตามข่าวเอง ลักษณะเช่นนี้คล้ายคลึงกับกรรมการอื่น ๆ ที่มักจะมองเรื่องหรือประเด็นที่จะนำมาเผยแพร่ไม่ออก

สำหรับนายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ ซึ่งเป็นอาสาสมัครมาจัดรายการวิทยุถึงแม้จะคุ้นเคยกับการจัดรายการวิทยุอยู่บ้างก็เฉพาะรายการเพลง รายการความรู้มักจะมองประเด็นไม่ออกจำเป็นที่ผู้วิจัยจะชี้แนะประเด็นต่าง ๆ ก่อนที่จะออกไปสัมภาษณ์ และโดยเหตุที่เป็นชาวบ้านจึงไม่ค่อยกล้าเข้าหาแหล่งข้อมูลซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เช่น การมอบหมายงานให้สัมภาษณ์สารวัตรใหญ่อำเภอท่าใหม่ เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 หรือการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่าง ๆ นายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ จะพยายามบ่ายเบี่ยง นอกจากหน่วยงานที่ผู้วิจัยนำไปจนคุ้นเคยแล้ว นายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ จึงกล้าที่จะไปสัมภาษณ์คนเดียว ส่วนแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลในท้องถิ่นนั้น นายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ จะอาสาไปสัมภาษณ์และสามารถซักถามได้เป็นอย่างดี สิ่งที่เป็นปัญหาคือนายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ จะไม่กล้าสัมภาษณ์คนใกล้ชิดซึ่งมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น เช่น คุณปู่ เป็นคนรุ่นแรกที่บุกเบิกการค้าพลอยของจังหวัดจันทบุรี หรือคุณพ่อคุณแม่เป็นชาวสวนที่ก้าวหน้าหรือแม้แต่คุณลุงก็เป็นผู้บุกเบิกเกี่ยวกับพริกไทยในจังหวัดจันทบุรี แต่นายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ กลับไม่กล้าสัมภาษณ์และสารภาพกับผู้วิจัยว่า เกรงว่าคนอื่นจะว่าเอาได้ที่สัมภาษณ์กันเอง แต่ยินดีที่จะติดต่อให้ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์แทน

2.2.5 การประชาสัมพันธ์รายการ นอกจากจะดำเนินการโดยผ่านทางสื่ออื่น ๆ แล้ว คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนได้ช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านติดตามฟังรายการในหลายรูปแบบ ได้แก่ การออกกระจายเสียงทางเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว การออกรถเคลื่อนที่ การประชุมชี้แจงในโอกาสต่าง ๆ และที่สำคัญคือการใช้แผ่นปลิวที่ผู้วิจัยผลิตขึ้นจำนวน 20,000 แผ่น แต่เนื่องจากลักษณะบ้านเรือนราษฎรเป็นบ้านสวนปลูกกันอย่างกระจัดกระจาย จึงไม่สามารถดำเนินการได้ทั่วถึง ปรากฏว่าจนเสร็จสิ้นการทดลองแล้วยังคงมีแผ่นปลิวค้างอยู่ที่คณะกรรมการเป็นจำนวนมาก เรื่องนี้สอดคล้องกับ

คำบอกเล่าของนายสมจิตต์ ริวทอง¹ หรือนายวิมล พวงทอง และนายสมชาติ วัฒนศรี² ที่กล่าวว่าปัญหาหนึ่งที่จังหวัดจันทบุรีประสบอยู่คือข่าวสารทางราชการไม่สามารถกระจายถึงชาวบ้านได้อย่างทั่วถึงข่าวสารมักจะตกอยู่ที่กำนันผู้ใหญ่บ้านเพราะบ้านอยู่กันกระจัดกระจายห่างไกล และขาดการประชุมชาวบ้าน

2.2.6 ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ได้เห็นพ้องว่าควรจะมีผู้อุปถัมภ์รายการ เพื่อให้มีค่าใช้จ่ายบางส่วนมาสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการรวมถึงการจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรีแต่มิใช่เป็นการโฆษณาเพื่อการค้าเพราะจะทำให้เสียหลักการของวิทยุกระจายเสียงชุมชนโดยได้มีแนวความคิดในเชิงหรือตั้งแต่การประชุมครั้งที่ 1/2533 และได้มีมติในการประชุมครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2534 โดยขอให้เป็นการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ที่นายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี จะตั้งขึ้นต่อไป

2.2.7 ความเชื่อมั่นในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน สิ่งที่คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนพูดถึงมากที่สุดในขณะเริ่มจัดรายการคือ ข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีข้อมูลไม่เพียงพอหลังจากที่ได้ดำเนินการในช่วงของการทดลองผ่านไปแล้ว แนวความคิดนี้ได้เปลี่ยนไป โดยคณะกรรมการกลับมีความเห็นว่าทำอย่างไรจึงจะมีผู้ส่งข่าวสารจากท้องถิ่นเข้ามาสู่รายการและได้มีมติในการประชุมในครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2534 ให้มีการจัดตั้งอาสาสมัครและการอบรมอาสาสมัครจากหมู่บ้านตำบลต่าง ๆ ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว

สำหรับทางด้านผู้ฟังนั้นคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนมีความมั่นใจในหลักการของวิทยุกระจายเสียงชุมชนว่าน่าจะเป็นประโยชน์ และเป็นที่สนใจของชาวบ้าน จึงได้เสียสละร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนโดยไม่มีผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น หลังจากได้เริ่มการทดลอง จากการประเมินในที่ประชุมแต่ละครั้งคณะกรรมการมั่นใจว่าคณังเพิ่มขึ้นแต่จะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป สิ่งที่คณะกรรมการวิตกกังการประการหนึ่งก็

¹ สัมภาษณ์นายสมจิตต์ ริวทอง นายอำเภอเมืองจันทบุรี , 3 ธันวาคม 2533

² สัมภาษณ์นายวิมล พวงทอง รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี และสัมภาษณ์นายสมชาติ วัฒนศรี ปลัดอาวุโส อำเภอเมืองจันทบุรี , 14 กันยายน 2533

คือในส่วนของค่าใช้จ่าย อุปกรณ์และยานพาหนะที่จะสนับสนุนการจัดรายการ รวมไปถึงผู้รับผิดชอบที่จะดำเนินรายการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องดำเนินรายการต่อหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจการวิจัยแล้ว

2.2.8 ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ขณะเริ่มการทดลองคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน ยังขาดความรู้สึกการเป็นเจ้าของรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนที่แท้จริง การมีส่วนร่วมในรายการจะมีลักษณะเหมือนเป็นวิทยากรหรือผู้ให้สัมภาษณ์ในรายการ ความรู้สึกเป็นเจ้าของเริ่มมีมากขึ้น เมื่อกรรมการได้มีส่วนร่วมในรายการมากขึ้นทั้งในแง่ของการให้ข้อมูล การประสานแหล่งข้อมูล การประชุมคณะกรรมการ และอื่น ๆ คณะกรรมการจะเริ่มรู้สึกความเป็นเจ้าของรายการเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จะเห็นได้ชัดเจนจากกรรมการที่ปรึกษา (นายประดิษฐ์ อูราสุข) ได้นำเรื่องการทดลองนี้รายงานผลต่อที่ประชุมหัวหน้าฝ่ายของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อเดือนมกราคม และกุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2534 พร้อมทั้งมีบทบาทในการวางรูปแบบจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน หลังจากจบสิ้นการวิจัยแล้วหรือการที่ประธานคณะกรรมการ (นายจรรยา บุญยั้ง) ได้โทรศัพท์สอบถามเรื่องการเรียกประชุมคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ เมื่อวันที่ 30 มกราคม พุทธศักราช 2534 เพราะ มีความห่วงใยรายการที่รับผิดชอบอยู่ เป็นต้น

2.3 ผู้ฟังรายการ

2.3.1 การติดตามฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรี จากการประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน รวม 3 ครั้ง ระหว่างการทดลองออกอากาศรายการสร้างสรรค์จันทบุรีนั้น คณะกรรมการได้รายงานเกี่ยวกับจำนวนผู้ฟังเริ่มจากการมีผู้ฟังน้อยมากในการประชุมครั้งแรก และผู้ฟังมีเพิ่มมากขึ้นในการประชุมครั้งที่ 2 และที่ 3 โดยคณะกรรมการได้ให้ความเห็นว่ามีคนจำนวนมากที่ไม่รู้เรื่องการจัดการรายการซึ่งสอดคล้องกับการที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับชาวบ้านระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อวัดผลกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองในเขตตำบลพลับพลา และตำบลคลองนารายณ์ มีผู้ฟังจำนวนมากที่ฟังเพราะหมุนคลื่นมาเจอโดยบังเอิญ และหลายคนที่ไม่เคยฟังบอกว่าเพราะไม่ทราบว่ามีรายการนี้พร้อมกับยืนยันว่าจะลองฟังดูในวันรุ่งขึ้น

จากการออกสัมภาษณ์หน่วยราชการในท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่เพื่อนำออกอากาศในรายการสร้างสรรค์จันทบุรี เช่นการสัมภาษณ์ นายพยงค์ จุลละมณฑล ครูใหญ่โรงเรียนวัดแสง เกี่ยวกับการได้รับรางวัลชนะเลิศ โครงการอาหารกลางวันดีเด่นระดับเขต 3 ปีซ้อน ออกอากาศเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 สัมภาษณ์

นายบุญยงค์ ใยแสง พนักงานส่งเสริมการเกษตร 5 หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ 4 จันทบุรีเกี่ยวกับปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนระบาด ในเขตจังหวัดจันทบุรี ซึ่งออกอากาศเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 การสัมภาษณ์นายไพศาล ไชยนักตร์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 10 ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ เกี่ยวกับการจับกุ้งและปัญหาราคากุ้งตกต่ำออกอากาศเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 หรือการสัมภาษณ์นายสิทธา พฤษชาภิจ เกษตรกรที่มีชื่อเสียง เกี่ยวกับการทำให้ทุเรียนออกผลหลังฤดู ออกอากาศเมื่อวันที่ 27 มกราคม พุทธศักราช 2534 รวมทั้งการสัมภาษณ์อื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากได้รับคำยืนยันจากผู้ให้สัมภาษณ์ว่าได้ฟังรายการที่ตนให้สัมภาษณ์ออกอากาศ พร้อมทั้งมีผู้ฟังอื่น ๆ ได้แจ้งให้ทราบว่าได้ติดตามฟังรายการดังกล่าวด้วย คำบอกเล่าดังกล่าวเป็นข้อยืนยันอย่างหนึ่งว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ จะช่วยให้ผู้ฟังเกิดความสนใจในการติดตามฟังรายการ นอกจากนี้ยังสามารถถึงความสนใจของคนที่รู้จักมักคุ้นติดตามฟังรายการดังกล่าวจากการสำรวจผู้ฟังในพื้นที่ของผู้วิจัยตลอดระยะเวลา 2 เดือน ของการทดลองออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน ผู้ฟังจำนวนมากยืนยันว่าที่ฟังรายการเพราะบังเอิญได้ฟังเสียงคนที่ตนรู้จักออกอากาศโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เป็นผู้นำชุมชน เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระ หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงอื่น ๆ ในท้องถิ่น

ในส่วนของหน่วยงานต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ ได้แจ้งให้ผู้วิจัยได้ทราบในระหว่างการออกไปติดตามข่าว หรือเก็บข้อมูลรายงานว่าได้ฟังรายงานสร้างสรรค์จันทบุรีเช่นเดียวกัน เช่นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 พัฒนาการอำเภอเมืองจันทบุรีได้แจ้งให้ทราบว่าได้ฟังรายการเกี่ยวกับหมู่บ้านเกาะตะเคียน ซึ่งเป็นหมู่บ้านพัฒนาที่ชนะเลิศระดับเขตที่ผู้วิจัยได้ออกไปจัดทำสารคดีออกอากาศเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 พัฒนาการอำเภอเมืองจันทบุรี กล่าวว่า มีเนื้อหาและวิธีการนำเสนอที่ดีรู้สึกแปลกและน่าสนใจวันเดียวกัน ศึกษาธิการอำเภอเมืองและข้าราชการอีกหลายคน กล่าวว่าได้ฟังรายการดังกล่าวเช่นเดียวกัน เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เจ้าหน้าที่จากหอการค้าจันทบุรี แจ้งว่าได้ฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรีแล้วชอบเนื้อหาโดยสามารถระบุเนื้อหาที่ฟังเมื่อวันอาทิตย์ที่ 16 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ซึ่งเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาราคาพริกไทยและโรคพริกไทยได้อย่างถูกต้อง หรือเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2534 นางสาวนิตยาภรณ์ วงศ์นครสว่าง เจ้าหน้าที่ของสถานีได้แจ้งว่าจักษุแพทย์ของโรงพยาบาลสมเด็จพระปกเกล้าได้แสดงความเห็นทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับกรณีที่น่าเรื่องของจักษุแพทย์พื้นบ้าน (นายข้าว วัชรธรรม) ซึ่งรักษาผู้ป่วยถึงเกือบ 3 แสนคน อยู่ที่ตำบลแสลง ออกอากาศเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2534 นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ

ที่ได้แจ้งผลการรับฟังให้ผู้วิจัยได้ทราบโดยตรง หรือแจ้งผ่านเจ้าหน้าที่สถานีอีกเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังมีบางหน่วย เช่น ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี บอกว่าไม่ได้ฟังรายการที่ตนได้สัมภาษณ์ออกอากาศเมื่อวันที่ 5 มกราคม พุทธศักราช 2534

ในส่วนของเจ้าหน้าที่หน่วยงานนี้ จึงเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ที่แจ้งว่าได้ฟังรายการนั้นจะเป็นรายการที่เสนอในวันหยุดราชการเนื่องจากเวลาการออกอากาศไม่เหมาะแก่การรับฟังนั่นเอง ซึ่งในเรื่องนี้อาจารย์วาริ ตันติเสาวภาค จากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรีซึ่งเป็นชาวตำบลคลองนารายณ์ ได้ยืนยันข้อเท็จจริงดังกล่าวเช่นเดียวกัน พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่าคุณแม่เป็นผู้ที่แนะนำให้ฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

ในการติดตามฟังรายการนั้น ผู้ที่บ้านจะมีโอกาสฟังได้มากกว่าผู้ที่ออกไปทำงานนอกบ้านและผู้ฟังนั้นมักจะเล่าเรื่องที่ฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากินให้กับผู้ที่ออกไปทำงานสวนหรือนอกบ้าน นายจรูญ บุญยิ่ง กล่าวในการประชุมครั้งที่ 5/2533 ว่าคนที่มีอายุในบ้านนิยมฟังและได้แจ้งว่านายอุดม หอมวิเศษ อดีตผู้ใหญ่บ้านที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์นั้น ได้รอฟังรายการที่ตนให้สัมภาษณ์มาหลายวันแล้ว นายประเยาว์ วัชรธรรม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลแสลง กล่าวกับผู้วิจัยซึ่งออกไปเยี่ยมเยียน เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ว่าภรรยาที่บ้านจะฟังรายการเป็นประจำอยากให้มีเวลาเสนอมากกว่านี้ และเรื่องควรสั้น แต่มีหลายเรื่องนอกจากนั้นหากเสนอรายการนี้ทางระบบเอ.เอ็ม. คนจะติดตามฟังได้มากโดยเฉพาะคนที่ออกไปทำสวน นายฉลอม บุญอากาศ กล่าวรายงานในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนเมื่อวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2534 ว่าลูกสาวจะเป็นคนฟังรายการเป็นประจำแล้วเล่าให้ตนเองฟังภายหลัง เพราะตนต้องออกไปทำงานสวน ส่วนเกษตรกรชาวสวนพริกไทยที่บ้านหนองตาลีน ต.สองพี่น้อง นายสุทธิ หอมทอง กล่าวว่าเคยฟังรายการขณะขับรถเข้าสวน และพวกลูกจ้างในสวนส่วนใหญ่จะมีวิทยุเฉพาะระบบ เอ.เอ็ม. ซึ่งสอดคล้องกับคำบอกเล่าของนายประเยาว์ วัชรธรรมที่ว่าหากมีการออกอากาศในระบบเอ.เอ็ม. จะได้คนฟังมากขึ้น นอกจากนี้ในการเดินทางไปออกไปเก็บข้อมูลในท้องที่บ้านสองพี่น้อง ตำบลสนามไชย เมื่อวันที่ 19 มกราคม พุทธศักราช 2534 พบว่าชาวนาทุ่งแถบนั้นฟังรายการเป็นจำนวนมาก ในการนี้ได้แวะเข้าไปที่บ้านนายประเทือง (ไม่ทราบนามสกุล) พบว่ากำลังทำข้าวเกรียบงาอยู่กับภรรยา พร้อมทั้งฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรีไปด้วย นายประเทืองฯ บอกว่าฟังรายการทุกวัน และชาวบ้านแถบนั้นฟังกันมาก

2.3.2 ปัญหาการรับฟัง ผู้ฟังในพื้นที่การทดลองสามารถรับฟังรายการได้อย่างชัดเจนเพราะรัศมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมไปทั้งจังหวัด และครอบคลุมไปถึงบางส่วนของจังหวัดระยองและจังหวัดตราด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จังหวัดตราด นายบุญยัง คณะธรรมย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 8 ตำบลสีพญา เล่าให้ฟังว่าหลานที่อยู่ท่าอำเภอไร่ บอกว่าฟังรายการเป็นประจำและเคยฟังเสียงน้ำยัง (นายบุญยัง คณะธรรมย์) ออกอากาศ อย่างไรก็ดีแม้ว่าผู้ฟังส่วนใหญ่จะบอกว่าสามารถฟังรายการได้ชัดเจนดีมาก แต่มีบางรายการที่ออกอากาศเสียงจะทึบมาก บางทีก็มีเสียงอู้อ้อและฟังไม่รู้เรื่อง โดยมีผู้แจ้งให้ผู้วิจัยทราบและบันทึกไว้ดังนี้

นายพัฒนา วงษ์เจริญ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 บ้านโป่งแรด บอกว่ารายการที่ตนให้สัมภาษณ์ออกอากาศเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เสียงอู้อ้อ ทึบมาก ฟังไม่รู้เรื่อง ส่วนที่สัมภาษณ์นายจำนง คงมั่น ผู้ใหญ่บ้านดีเด่นปี 2533 ซึ่งออกอากาศก่อนหน้านั้น 1 วัน กลับมีเสียงดังชัดเจน

วันที่ 29 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 นางรัตนา นพพรรณ ประธานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตและศูนย์สาธิตการตลาดโป่งแรด กล่าวหลังจากให้สัมภาษณ์ว่าเคยฟังรายการสร้างสรรค์จันทร์บุรี แต่เสียงบางครั้งจะไม่ชัดเจน

จากการประชุมคณะกรรมการบริหารครั้งที่ 4/2533 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 นายจรรยา บุญยิ่ง นายฉาย เวชสรรเสริญ และนายจำนงค์ ชัยนาพฤกษ์ กล่าวว่ารายการบางรายการที่ออกอากาศคุณภาพเสียงไม่ดีเป็นช่วง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดออกอากาศทางหอกระจายข่าวที่ตำบลแสลง เสียงจะอึมมากจนฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง

ปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้พยายามตรวจสอบแก้ไขพบว่าสาเหตุสำคัญเกิดจากเครื่องเทปของห้องบันทึกเสียงที่ใช้เปิดเทปข้อมูลรายการสัมภาษณ์ (Insert tape) มีคุณภาพไม่ดี หลังจากได้แก้ไขโดยการใส่เครื่องเทปคาสเซตที่ใช้บันทึกเสียงนอกสถานที่แทน ปรากฏว่ามีคุณภาพเสียงดีขึ้นมาก นอกจากนี้ก็มีสาเหตุจากเครื่องเล่นเทปในห้องส่งเครื่องหนึ่งจะให้เสียงปกติ ส่วนอีกเครื่องหนึ่งเสียงจะทึบกว่าปกติ หลังจากได้ทราบสาเหตุและแก้ไขแล้วคุณภาพเสียงในรายการจึงหมดปัญหา หลังจากทดลองออกอากาศไปแล้ว 1 เดือน

ส่วนการที่ตำบลแสลงไม่สามารถถ่ายทอดรายการไปยังหอกระจายข่าวได้สาเหตุเนื่องจากเกิดปัญหาที่เครื่องขยายเสียงซึ่งสถานีรับที่จะส่งช่างไปตรวจสอบแก้ไขให้ แต่จนถึงสุดระยะเวลาการทดลองยังไม่มีมีการดำเนินการ เช่นเดียวกับที่ตำบลคลองนารายณ์ การดำเนินการด้านเสียงตามสายเป็นของโรงเรียนวัดห้องคูลา ซึ่งก็ไม่สะดวกในการถ่ายทอดเสียงรายการดังกล่าว ดังนั้นในช่วงของการทดลองออกอากาศรายการสร้างสรรค์จันทร์บุรี จึงไม่มีการถ่ายทอดรายการผ่านทางเสียงตามสายหรือหอกระจายข่าว คงมีเฉพาะการแจ้งเชิญชวนให้ฟังรายการเท่านั้น

ปัญหาการรับฟังอีกอย่างหนึ่งก็คือเวลาของการออกอากาศ แม้ว่าจากการสำรวจพบว่าเวลาออกอากาศที่เหมาะสมที่สุดคือในช่วงเวลาที่จัดรายการแต่มีผู้ฟังจำนวนมากให้ความเห็นว่าไม่สะดวกที่จะติดตามรับฟังเพราะเมื่อออกไปประกอบภารกิจนอกบ้านแล้วจะไม่ได้นำวิทยุติดตัวไปฟัง หรืองานของชาวสวนนั้นมีใช้เหมือนกับงานราชการ หรืองานในโรงงานที่หยุดพักตรงเวลา ตรงกันข้ามจะยึดการทำงานให้เสร็จแล้วจึงพักผ่อน ซึ่งบางครั้งทำให้ฟังรายการได้เพียงบางส่วนหรือลืมนั่งรายการ เช่นเมื่อวันที่ 3 มกราคม พุทธศักราช 2534 นายปรีชา ปิยามรย์ เกษตรกรบ้านโป่งแรด ได้ให้ความเห็นว่าควรจะเปลี่ยนมาเสนอเวลา 18.00 - 19.00 น. ชาวสวนจะได้มีโอกาสฟังมากยิ่งขึ้น

2.3.3 การติดต่อกับรายการสร้างสรรค์จันทร์ ผู้ฟังรายการยังมีการติดต่อกับผู้จัดรายการน้อยมาก ทั้งที่ได้มีการเชิญชวนให้ส่งจดหมายติชมรายการแจ้งผลการรับฟังรวมถึงการให้บริการออกอากาศข่าวบริการต่าง ๆ ในเรื่องนี้คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนได้ให้ความเห็นในการประชุม เมื่อวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2534 ว่าเนื่องจากกลุ่มคนฟังค่อนข้างมีอายุ อยู่ในวัยทำมาหากินไม่นิยมที่จะเขียนจดหมายเพราะมีภารกิจมากประกอบกับยังมีปัญหาสำคัญอีก 3 ประการ คือ

ประการแรก ชาวบ้านคุ้นเคยกับการที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการออกข่าวบริการ เพราะสถานีวิทยุกระจายเสียงเกือบทุกสถานีในจังหวัดจันทร์จะเก็บค่าออกข่าวบริการจึงเกิดความรู้สึกฝังแน่นว่าการออกข่าวบริการทางรายการสร้างสรรค์จันทร์ คงมีลักษณะเช่นเดียวกัน โดยไม่รู้ข้อเท็จจริงว่าไม่เสียค่าบริการ

ประการที่สอง ในการบริการข่าวของสถานีที่ไม่เสียเงินจะมีกรรมวิธีที่ยุ่งยากต้องเสียเวลาเดินทางมาแจ้งข่าวด้วยตนเอง ต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนรวมทั้งเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก นอกจากนี้ชาวบ้านก็ยังไม่มีความคุ้นเคยกับรายการสร้างสรรค์จันทร์ เพราะเป็นรายการใหม่ที่ฟังจะดำเนินการ

ประการที่สาม ชาวบ้านจะเขียนข่าวไม่เป็นและยังนิยมที่จะเผยแพร่ข่าวบริการเฉพาะงานบวช งานศพ หรืองานบุญกุศลต่าง ๆ จึงทำให้ไม่ได้เขียนข่าวส่งมาและไม่แน่ใจว่าส่งมาแล้วจะออกอากาศให้หรือไม่ นอกจากนี้ในช่วงที่ทดลองนั้น งานบวช หรืองานบุญต่าง ๆ มีน้อย จึงทำให้ไม่มีผู้ส่งจดหมายเข้ามาในรายการด้วยวัตถุประสงค์ดังกล่าว ที่ประชุมจึงได้เสนอที่จะให้มีผู้สื่อข่าวประจำตำบลหมู่บ้าน จะช่วยประสานงานด้านข่าวสารหมู่บ้านได้มาก

ในการติดต่อจากหน่วยงานทั้งของส่วนราชการและประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้จัดรายการสร้างสรรค์จินตนาการออกไปจัดทำข่าวและรายการนั้น ในระยะแรกผู้วิจัยจะเป็นผู้ติดต่อโดยตรง หรือประสานงานกับฝ่ายข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี เมื่อออกอากาศไปได้ 1 สัปดาห์ เริ่มมีการติดต่อจากผู้ฟังรายการ เช่น เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เวลา 15.30 น. นายพัฒนา วงษ์เจริญ ผู้ใหญ่บ้านโป่งแรดหมู่ที่ 5 ตำบลพลับพลา ได้ขับรถมาหาพร้อมทั้งชมเชยว่ารายการที่ออกอากาศน่าสนใจมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้านดีเด่น (นายจำนงค์ คงมั่น) ที่ออกอากาศในวันดังกล่าว นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านโป่งแรดยังได้รับปากว่าจะนำเกษตรกรและผู้มีชื่อเสียงในหมู่บ้านมาให้สัมภาษณ์ออกอากาศด้วย วันที่ 10 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ว่าที่ร้อยตรีธีระพงษ์ ค้ำรอด ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ตำบลพลับพลาได้เชิญด้วยวาจาให้ไปช่วยทำข่าวพิธีเปิดศาลาโป่งล่างร่วมใจในต้นเดือนมกราคม พุทธศักราช 2534 โดยจะส่งจดหมายเชิญมาเมื่อใกล้งาน วันที่ 12 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 นายอรัญแจ่มแจ้ง กำนันตำบลสีพยาได้ชวนให้ไปจัดทำข่าวประชุมประจำเดือนของสภาตำบลซึ่งจะมีเรื่องสำคัญเข้าสู่การพิจารณาหลายเรื่องทั้งเรื่องไฟฟ้าและการพัฒนาท้องถิ่น วันที่ 14 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เดินทางไปร่วมประชุมสภาตำบลพลอยแหวน ได้สัมภาษณ์เรื่องโครงการกสิช โครงการจัดสร้างศูนย์สาริตการตลาด การระบาดของไรแดงในทุเรียน และโครงการพัฒนาปิแก๊สสงเคราะห์หรือเมื่อวันที่ 15 มกราคม พุทธศักราช 2534 ได้รับเชิญให้ไปร่วมงานปีใหม่ของชมรมพ่อบ้านแอ่นลู่ของตำบลบางกะจะและสีพยา เป็นต้น สำหรับหน่วยงานราชการการออกไปติดต่อทำรายการทำให้หน่วยงานต่าง ๆ เริ่มรู้จักและติดต่อให้ผู้จัดรายการ เช่น ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรีได้เชิญให้ไปจัดทำข่าวและสัมภาษณ์เกษตรกรในการอบรมเทคนิคการผลิตทุเรียนและการสัมภาษณ์เรื่องปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน หรือกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี ได้โทรศัพท์เชิญให้ไปจัดทำข่าวสำคัญ เช่น ข่าวการจับคนร้ายคดีสังหารนายสุวัฒน์ แสงสุข เมื่อวันที่ 28 มกราคม พุทธศักราช 2534 รวมทั้งนายบุญยง โยแสง จากหน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ 4 จันทบุรี ได้ติดต่อขอให้ไปสัมภาษณ์เรื่องผลการตรวจสอบสาเหตุที่ดอกทุเรียนร่วงในเขตอำเภอท่าใหม่ เมื่อวันที่ 16 มกราคม พุทธศักราช 2534 เป็นต้น

จากการสังเกต พบว่าหน่วยราชการและประชาชนในพื้นที่ จะเริ่มติดต่อกับรายการ หลังจากที่มีความคุ้นเคยกับผู้จัดรายการและรู้ลักษณะข้อมูลที่ต้องการ การติดต่อจะมีมากขึ้นเป็นลำดับเมื่อรายการมีผู้ฟังมากขึ้นเพราะหน่วยงานนั้นได้รับข้อมูลป้อนกลับ (feed back) จากผู้ฟังเป็นสิ่งกระตุ้นอีกทางหนึ่ง

ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการทดลองก็คือ ผู้วิจัยซึ่งเป็นกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนไม่มีโอกาสที่จะพบกับผู้ฟังที่ติดต่อเข้ามาขอรายการเพราะมีภาระในส่วนของการวิจัย การทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการ และที่สำคัญที่สุดคือภาระในการจัดทำรายการ การออกไปเก็บข้อมูลในพื้นที่เพื่อนำมาจัดทำรายการเผยแพร่ซึ่งในแต่ละวันจะต้องใช้เรื่องต่าง ๆ ที่เสนอในรายการประมาณวันละ 3 - 4 เรื่อง โดยมีนายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ เป็นผู้ช่วย การออกไปนอกพื้นที่เกือบตลอดทั้งวันทำให้ผู้มาติดต่อไม่สามารถพบได้ทำให้เสียโอกาสที่จะได้ข้อมูลหรือความคิดเห็นจากผู้ฟังที่ติดต่อเข้ามาที่สถานีทั้งทางโทรศัพท์หรือมาพบด้วยตนเองดังเช่นเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 นายพัฒนา วงษ์เจริญ ผู้ใหญ่บ้านโป่งแรด ได้มาพบที่สถานีในตอนเช้าไม่พบผู้วิจัย เนื่องจากผู้วิจัยต้องเตรียมเอกสารการประชุมคณะกรรมการที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรีระบบเอ.เอ็ม. ทำให้ต้องฝากหนังสือแจ้งการนัดหมายสัมภาษณ์ไว้กับช่างที่สถานี วันที่ 17 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ระหว่างที่ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์มีผู้ฟังโทรศัพท์จะมาขอพบ โดยนายสมพงษ์ช่างของสถานีเป็นผู้รับสายและได้แจ้งให้ทราบหรือเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 มีผู้ฟังจากโรงพยาบาลตากสินโทรศัพท์ แจ้งว่ามีผู้ฟังที่สนใจเรื่องวิทยุกระจายเสียงชุมชนจะมาพบและพูดคุยด้วย เป็นต้น การไม่มีโอกาสพบกันเช่นนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รายการไม่ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้สนใจที่แท้จริงส่วนหนึ่ง

2.3.4 การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับผู้ฟัง ในการออกไปจัดทำรายการในพื้นที่มีโอกาสพบปัญหาต่าง ๆ ที่ชาวบ้านประสบอยู่ บางครั้งเป็นปัญหาที่ชาวบ้านนำมาร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่โดยตรงและบางครั้งชาวบ้านจะฝากปัญหามากับผู้วิจัย ให้ช่วยถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ เหตุการณ์เช่นนี้มักจะพบตลอดเวลาที่ออกไปสัมภาษณ์ในพื้นที่ อาทิ

วันที่ 11 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ขณะที่เดินทางไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ 4 จันทบุรี นางสุนทร สุเทียม ราษฎรหมู่ที่ 8 ตำบลสีชมพู ได้เดินทางมาร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ว่าแดงกวาง และแดงโมที่ปลูกเป็นโรคยอดตั้ง ฉีดยาอะไรก็ไม่หาย ชาวบ้านแถบนั้นเป็นกันมาก พร้อมทั้งนำต้นแดงที่เป็นโรคมานำให้ดู นายสะอาด ศรีเจริญ นักวิชาการเกษตร 6 เป็นผู้ชี้แจงว่าเนื่องจากนางสุนทร ไร่ยาผิดเพราะสาเหตุของโรคที่แท้จริงเกิดจากเพลี้ยไฟ แต่ชาวบ้านไปใช้ยาฆ่าหนอนจึงไม่ได้ผล จึงได้แนะนำให้ตัดยอดทิ้ง พร้อมทั้งให้ยาไปแก้ไข้ปัญหา รายการนี้ได้บันทึกเสียงในเหตุการณ์พร้อมทั้งสัมภาษณ์เพิ่มเติมนำไปออกอากาศในวันรุ่งขึ้น

วันที่ 12 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ขณะที่สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ศูนย์วิจัยพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ชายฝั่งจันทบุรี ชาวนาุ้ง 4 ราย ได้ร้องเรียนเรื่องปัญหากุ้งน็อค (ตายทั้งบ่อ) และแนวทางป้องกันแก้ไข เพราะที่แหลมสิงห์รวมทั้งท่าใหม่มีปัญหามาก รายการนี้ได้บันทึกเสียงในเหตุการณ์พร้อมทั้งนำคำชี้แจงเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา โดยนายวัฒนา ภูเจริญ และนางสาวจุฬารัตน์ กังสดาล ออกเผยแพร่ในรายการด้วย

วันที่ 14 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ออกสัมภาษณ์ชาวสวนพริกไทยที่บ้านหนอง ตาลีน ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ นายทองนูน ทรัพย์ดี และนายสุทธิ หอมทอง ได้ร้องเรียนเรื่องพริกไทยราคาตกต่ำและปัญหาการระบาดของโรคไวรัสที่ปลูกทำ ทำให้พริกไทยแถบนั้นตายหมดสวน ได้นำปัญหานี้ออกอากาศพร้อมทั้งแจ้งให้นายสมเจตน์ วิริยะดำรงค์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ทราบระหว่างไปสัมภาษณ์เรื่องโครงการกสข. เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ซึ่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี แจ้งว่าฟังจะทราบเรื่องจากผู้วิจัย และได้กล่าวฝากว่าหากพบปัญหาใด ๆ ขอให้ผู้วิจัยช่วยแจ้งให้ทราบด้วยเพื่อจะได้แก้ไขอีกทางหนึ่ง สำหรับเรื่องปัญหาราคาพริกไทยนี้ ได้ติดตามข่าวจากผู้เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย ทั้งด้านหอการค้าจังหวัด นานิชย์จังหวัด สมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้วย คือ นายวโรทัย ภิญญสาสน์ ทำให้เกิดการประสานงานในการช่วยเหลือรับซื้อพริกไทยราคาขึ้น

วันที่ 19 มกราคม พุทธศักราช 2534 ขณะไปเก็บข้อมูลรายการที่บ้านสองพี่น้อง ตำบลสนามไชย นายอุเทน เสนาะธรรม ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการช่วยผสมเกสรทุเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้นำออกอากาศในรายการสร้างสรรค์จันทบุรี ผู้วิจัยได้แนะนำให้บางส่วนเท่าที่จำได้ และเสนอแนะให้ดูกรรมวิธีการช่วยผสมเกสรจากเกษตรกรแถบคลองนารายณ์หรือปลับปลา รวมทั้งอาจจะเข้ารับการฝึกอบรมที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี นายอุเทนได้เสนอแนะว่าอยากให้จัดผู้รู้มาฝึกอบรมในพื้นที่โดยชาวสวนยินดีจะออกค่าใช้จ่ายให้

วันที่ 23 มกราคม พุทธศักราช 2534 เดินทางไปเก็บข้อมูลที่เขาลูกช้าง ได้รับการร้องเรียนจากเกษตรกรว่ามีปัญหาดอกทุเรียนร่วงจำนวนมาก จึงได้เก็บตัวอย่างให้เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ 4 จันทบุรี ตรวจให้ และได้ออกอากาศแจ้งให้เกษตรกรได้ทราบในวันรุ่งขึ้นว่าเกิดจากเชื้อราแอนแทร็กซ์ไนส์ พร้อมทั้งบอกสูตรยาในการฉีดแก้ไข

อย่างไรก็ดี แม้ว่ารายการสร้างสรรค์จันทบุรีจะสามารถเป็นสื่อกลางที่ตีระหว่งชาวบ้านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ แต่ปัญหาการรับฟังของชาวบ้านบางครั้งไม่ได้ฟังอย่างต่อเนื่อง หากไม่บอกล่วงหน้าว่าจะออกอากาศให้ฟังในวันใดอาจจะพลาดการรับฟังได้ ดังตัวอย่างที่ปรากฏในการวิจัยครั้งนี้ตัวอย่างหนึ่งคือนายจิตต์ ชื่นชุมพล เกษตรกรชาวสวนทุเรียน

ทุ่งเบญจา อำเภอท่าใหม่ ได้ไปร้องเรียนเรื่องปัญหาดอกทุเรียนของตนร่วง โดยนำดอกทุเรียนไปให้หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ 4 จันทบุรี ตรวจสอบเมื่อวันที่ 4 มกราคม พุทธศักราช 2534 จากการเพาะเชื้อตรวจสอบของเจ้าหน้าที่พบว่าเกิดจากเชื้อราชนิดหนึ่ง และได้นำออกอากาศในรายการสร้างสรรค์จันทบุรี เมื่อวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2534 ปรากฏว่าเมื่อวันที่ 23 มกราคม พุทธศักราช 2534 ได้มีโอกาสพบกับนายจิตต์ ชื่นชุมพล อีกครั้งหนึ่งและได้สอบถามเรื่องนี้ นายจิตต์บอกว่าเสียดายที่ไม่ได้ฟังรายการ จึงขอจดชื่อเชื้อราพร้อมทั้งยาที่ใช้ฉีดป้องกันแก้ไข โดยกล่าวว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับตน ในการทำสวนในบิหน้าต่อไป ในโอกาสเดียวกันชาวสวนหลายคนทราบเรื่องก็ได้ขอจดชื่อเชื้อราและยาที่ป้องกันแก้ไขด้วย

จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าหากการออกอากาศ ในเรื่องที่เป็นปัญหาล่าช้าออกไป อาจเป็นผลให้ชาวบ้านไม่ได้ติดตามฟังและสูญเสียประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากรายการได้

2.4 หน่วยราชการและเอกชนในท้องถิ่น

2.4.1 ความร่วมมือในการให้ข้อมูลรายการ มีลักษณะหลายประการที่เป็นข้อนำสังเกตจากการวิจัยในครั้งนี้คือ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทางวิชาการ ได้แก่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ 4 จันทบุรี ศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือศูนย์วิจัยพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจันทบุรี เป็นหน่วยงานที่พร้อมจะให้ข้อมูลทางวิชาการทุกแง่มุมกับเกษตรกร ขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม เช่น เกษตรจังหวัด หรือประมงจังหวัด กลับมีข้อจำกัดและมีบทบาทในการให้ข้อมูลด้านรายการต่าง ๆ น้อยกว่า จากการวิจัยในครั้งนี้ได้ติดต่อขอสัมภาษณ์ เรื่องที่เป็นปัญหาของเกษตรกรหลายเรื่องจะได้คำตอบจากหน่วยงานทางวิชาการมากกว่าหน่วยปฏิบัติ เช่น เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ได้ติดต่อสัมภาษณ์ประมงจังหวัดเรื่องปัญหาการเพาะเลี้ยงกุ้ง และติดต่อเกษตรจังหวัดเรื่องปัญหาราคาพริกไทย ปรากฏว่าไม่มีผู้ใดให้สัมภาษณ์เป็นต้น

หน่วยงานราชการที่ไปติดต่อขอสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาเผยแพร่ในรายการสร้างสรรค์จันทบุรี ส่วนใหญ่จะให้ความร่วมมือด้วยดี โดยใช้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์มีบางหน่วยงานที่มีปัญหาได้แก่ หน่วยงานของตำรวจ ในระยะแรกมีเพียงสารวัตรใหญ่ของสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองจันทบุรีเท่านั้น ที่ยอมให้สัมภาษณ์ ส่วนสถานีตำรวจภูธรอำเภอท่าใหม่ ไม่

ยอมให้ข้อมูลใด ๆ ทั้งสิ้น แม้จะเดินทางไปติดตามข่าวที่เกี่ยวข้องถึง 3 ครั้ง คือวันที่ 4 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เพื่อติดตามข่าวการสังหารนายสุพันธ์ แสงสุข วันที่ 28 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เพื่อติดตามข่าวเกี่ยวกับคนร้ายลอบวางยาสุนัขและลักขโมยของวัด ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจได้นัดให้ไปสัมภาษณ์ในวันรุ่งขึ้นโดยจะติดต่อสารวัตรใหญ่ให้ แต่ในวันรุ่งขึ้นปรากฏว่าสารวัตรใหญ่กลับไม่ยอมให้สัมภาษณ์เพราะกลัวผิดระเบียบ ทั้งที่ได้พิจารณาเห็นว่าเรื่องดังกล่าวจะมีประโยชน์แก่ชาวบ้านก็ตาม

ในระยะหลังผู้วิจัยได้ติดต่อตรงถึงพันตำรวจเอกวิระ อนันตกุล ผู้กำกับการตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรีคนใหม่ และได้สัมภาษณ์เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 3 มกราคม พุทธศักราช 2534 เกี่ยวกับมาตรการในการลดอาชญากรรมและการรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตจังหวัดจันทบุรี หลังจากนั้นได้ติดตามข่าวสำคัญ ๆ อีกหลายข่าวจากผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี ทำให้ได้ข้อมูลจากตำรวจเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารจากตำรวจมีมากขึ้น และในที่สุดเมื่อสิ้นสุดระยะการวิจัยแล้ว กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรีได้จัดส่งเจ้าหน้าที่มารายงานข่าวออกอากาศ เป็นประจำในรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

หน่วยงานทางวิชาการบางหน่วย ก็มีปัญหาในการติดต่อในระยะแรกเช่นเดียวกัน ได้แก่ศูนย์วิจัยพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งจันทบุรี การติดต่อและเดินทางไปสัมภาษณ์ในครั้งแรกเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 นายวัฒนา ภู่เจริญ นักวิชาการประมง 7 รักษาการหัวหน้าศูนย์เกรงว่าจะเป็นการก้าวก่ายงานของประมงจังหวัด ต้องใช้เวลาชี้แจงและได้เสนอหัวข้อที่จะสัมภาษณ์ไว้โดยเน้นเนื้อหาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำรวมทั้งสัตว์น้ำอื่น ๆ หลังจากนั้นจึงได้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 โดยนายวัฒนา ภู่เจริญ ได้นัดหมายนักวิชาการอีก 2 คน คือ นางสาวจุฬารัตน์ กังสดาล และนางสาวอรุณี มาเนะกล้า นักวิชาการประมง 4 ได้ทำการสัมภาษณ์หลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนางสาวจุฬารัตน์ กังสดาล ได้เปิดคลินิควงอยู่ที่จันทบุรีด้วย จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับปัญหาที่ชาวบ้านประสบอยู่ หลังจากนั้นแล้วการติดต่อสัมภาษณ์ในครั้งต่อไปเป็นไปอย่างราบรื่น

จากประเด็นดังกล่าวนี้ข้อที่ควรพิจารณาก็คือการที่หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความร่วมมือด้วยดีหรือครั้งแรก ๆ ไม่ยอมให้ความร่วมมือก็ดี การติดต่อเป็นเรื่องสำคัญมาก การออกไปอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญ และแนวทางในการจัดทำรายการให้ชัดเจนจะทำให้ได้รับความร่วมมือได้ และเมื่อผลงานที่ออกอากาศเป็นที่สนใจของผู้ฟัง ก็จะมีข้อมูลป้อนกลับ

(feed back) ไปสู่ผู้ให้สัมภาษณ์การบอกกล่าวจากผู้ฟังจะทำให้บุคคลนั้นเห็นถึงคุณค่าของรายการและส่งผลถึงความร่วมมือในครั้งต่อไป สิ่งที่ได้เปรียบประการหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรีก็คือการเป็นข้าราชการและรายการที่ดำเนินการไม่มีธุรกิจอื่น ๆ ที่จะทำให้หน่วยราชการเสียหายที่สำคัญอีกประการหนึ่งหน่วยงานส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดที่ไปติดต่อ หัวหน้าส่วนราชการนั้นเคยรู้จักและฟังรายการที่ผู้วิจัยเคยจัดมาก่อนทำให้เกิดความไว้วางใจที่จะให้ข้อมูลต่าง ๆ

จากการสังเกตหน่วยงานที่จะให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับหัวหน้าหน่วยเป็นสำคัญ หากหัวหน้าหน่วยงานเห็นถึงความสำคัญของงานประชาสัมพันธ์ก็ให้เวลาอธิบายงานต่าง ๆ กับผู้วิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรายการออกอากาศ เช่นที่ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ดร.หิรัญ หิรัญประดิษฐ์ ผู้อำนวยการ ได้สละเวลานับชั่วโมงพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้วิจัยในการเดินทางไปพบเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 ในวันดังกล่าวได้สัมภาษณ์ ดร.หิรัญ หิรัญประดิษฐ์ หลายเรื่องรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของศูนย์ซึ่งเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องอีกด้วย แม้การติดต่อกครั้งต่อ ๆ ไป กับเจ้าหน้าที่โดยตรงก็ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งตรงกันข้ามกับหน่วยงานบางหน่วยที่หัวหน้าไม่ให้ความสำคัญกับงานประชาสัมพันธ์ก็จะอ้างว่าขาดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้ข่าว พร้อมกับไม่ยอมให้สัมภาษณ์ใด ๆ ซึ่งส่งผลให้คนทั้งหน่วยงานนั้นไม่ยอมให้ข้อมูลด้วย

สำหรับองค์กรภาคเอกชนจะให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ข้อมูลต่าง ๆ เป็นอย่างดีทั้งในระดับจังหวัดหรือระดับท้องถิ่นเช่น หอการค้าจังหวัด ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร รวมทั้งบริษัท หรือเจ้าของฟาร์ม และอื่น ๆ แม้จะไม่มี การนัดหมายล่วงหน้า เช่นเมื่อวันที่ 22 มกราคม พุทธศักราช 2534 ได้เดินทางไป ที่พนาวัลย์ฟาร์ม ซึ่งเป็นฟาร์มเพาะพันธุ์กระท้ายและไก่ทอง อยู่ที่ตำบลตะกาดเจ้า อำเภอกำแพงแสน ธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจใหม่สุดในท้องถิ่นที่ยังไม่เคยเปิดเผยทางสื่อมวลชนใด ๆ ในวันนั้นได้รับการต้อนรับจากนายบุญทวี ศิริโกตทรัพย์ เจ้าของฟาร์มเป็นอย่างดี ทั้งการให้สัมภาษณ์และนำชมกิจการ เป็นต้น

ในการออกไปในพื้นที่เช่นนี้บุคคลที่ชาวบ้านรู้จักจะมีส่วนช่วยชี้แนะแหล่งข้อมูล และประสานงานได้มาก ในการวิจัยครั้งนี้นอกจากผู้วิจัยจะได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนแล้วในพื้นที่นอกเขตที่กรรมการบริหารฯรับผิดชอบอยู่ส่วนใหญ่แล้วจะได้รับข้อมูลจากการบอกกล่าวของชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ของสถานีซึ่งอยู่ในพื้นที่มานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นอกจากบอกแหล่งข้อมูลแล้วยังเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์ในการนำ

ทางและประสานงานกับชาวบ้านและแหล่งข้อมูลในท้องถิ่นให้ด้วย ผู้ที่มีบทบาทในความร่วมมือนี้อย่างมาก ได้แก่ นายอรรถพล อ่วมเจริญ ช่างของสถานีที่จัดรายการเพลงลูกทุ่ง ซึ่งได้รับความนิยมสูงและรู้จักคนในพื้นที่มาก รวมทั้งนายสมพงษ์ (ไม่ทราบนามสกุล) ช่างของสถานีซึ่งเป็นชาวสวนในเขตตำบลคมบางก็ได้ให้การสนับสนุนเช่นเดียวกัน

2.4.2 ข้อจำกัดในการเปิดเผยข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าหน่วยงานราชการหลายแห่งมีข้อจำกัด ในการเปิดเผยข้อมูลที่ชาวบ้านต้องการทราบ เนื่องจากปัญหาด้านกฎหมาย หรือเกรงกลัวอิทธิพล ที่เห็นได้ชัดเจนคือเกี่ยวกับปัญหาโรคเอดส์ ในการสัมภาษณ์ นายสีสาด เขมะบาล สาธารณสุขอำเภอเมืองจันทบุรี เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 หรือการสัมภาษณ์นายแพทย์ดน้อย ดำเนินวิวัฒน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์ป้องกันสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ปรากฏว่าปัจจุบันปัญหาโรคเอดส์เป็นปัญหาใหม่ด้านสาธารณสุขของจังหวัดจันทบุรี มีผู้ป่วยที่ตรวจพบเชื้อและกำลังเป็นพาหนะนำโรคถึงกว่า 500 ราย แต่การเปิดเผยข้อมูลในส่วนที่ชาวบ้านต้องการทราบเช่น ช่องโศกณี หรือสถานบริการใดบ้างที่มีการตรวจพบผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้ให้สัมภาษณ์จะไม่กล้าเปิดเผยทั้งที่ทราบข้อมูลและทราบว่าหญิงบริการเหล่านั้นก็ยังคงทำมาหากินโดยปกติเป็นแหล่งแพร่เชื้อเอดส์ทั้งที่ทราบดีว่าตนเองเป็นอยู่หรือบางคนไม่เชื่อด้วยซ้ำว่าตนเองเป็นเพราะมีอาการเหมือนคนปกติทั่วไป ทั้งนี้ช่องบางแห่งมีหญิงบริการที่ตรวจพบเชื้อเอดส์ถึงเกือบร้อยละ 50 และสถานบริการทุกแห่งหญิงบริการที่ตรวจพบเชื้อเอดส์มีมากบ้างน้อยบ้างแต่พบทุกแห่ง ข้อมูลเหล่านี้มีการวิจัยและพิมพ์เป็นเอกสารแจกจ่ายเฉพาะผู้เกี่ยวข้อง โดยที่ประชาชนทั่วไปจะรู้ข้อมูลเพียงเล็กน้อยเพราะเจ้าหน้าที่ไม่กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูล แม้ว่าผู้วิจัยจะขอข้อมูลเพื่อนำมาใช้พูดเตือนในรายงานก็ได้รับการขอร้องไม่ให้อ้างแหล่งที่มาของข้อมูลดังกล่าว

ในการสัมภาษณ์รักษาการณประมงจังหวัดจันทบุรี นายณรงค์ วัชรวิไล เกี่ยวกับโครงการสร้างสถานีประมงน้ำจืดที่ตำบลโขมง เมื่อวันที่ 14 มกราคม พุทธศักราช 2534 ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน ผู้ให้สัมภาษณ์จะเปิดเผยข้อมูลน้อยมาก จะเปิดเผยเฉพาะเนื้อหาที่มีบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น โดยไม่ยอมให้ความเห็นใด ๆ

2.4.3 หน่วยราชการในท้องถิ่น ได้มีการจัดทำรายการออกเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี หลายหน่วยงาน ได้แก่สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี หรือโรงพยาบาลสมเด็จพระปกเกล้าฯ เป็นต้น รายการต่าง ๆ จะจัดโดยเจ้า

หน้าที่ของหน่วยงานนั้นโดยตรงโดยสถานีเป็นผู้จัดสรรเวลาออกอากาศให้ ในการจัดรายการนั้น ส่วนใหญ่จะจัดทำเป็นบทวิทยุและเจ้าหน้าที่ที่จัดรายการจะนำบทดังกล่าวมาอ่านโดยบันทึกเสียงล่วงหน้า ทั้งนี้เนื้อหารายการหน่วยงานจะเป็นผู้กำหนด จากการสังเกตและได้พูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่มาบันทึกรายการพบว่าผู้จัดจะไม่เข้าใจในเรื่องของรูปแบบรายการวิทยุ รวมไปถึงวิธีการนำเสนอต่าง ๆ ดิพอ บางรายการนำเสนออย่างผิด ๆ เช่นมีการคลอเพลงประกอบคำพูดของผู้จัดรายการตลอดรายการ เป็นต้น นอกจากนั้นเนื้อหาบางอย่างก็ผิดพลาดเพราะผู้ที่นำเนื้อหาออกมาออกอากาศมิใช่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติโดยตรง เช่น ในกรณีเกิดปัญหาดอกทุเรียนร่วง ในเขตอำเภอท่าใหม่ เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดได้จัดทำรายการออกอากาศว่าเกิดจากโรคแอนแทรกซ์กินัส รวมทั้งเสนอแนะวิธีป้องกันแก้ไขแต่จากการเพาะเชื้อกลับกลายเป็นว่าเกิดจากเชื้อราชนิดอื่น จึงทำให้นายบุญยง ใยแสง เจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ 4 จันทบุรี ซึ่งเป็นผู้ศึกษาในเรื่องนี้ต้องรีบติดต่อผู้วิจัย และใช้รายการสร้างสรรค์จันทบุรี แจ้งให้เกษตรกรได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงเมื่อวันที่ 18 มกราคม พุทธศักราช 2534 เป็นต้น

2.4.5 หน่วยงานบางแห่งไม่ยอมรับข้อเท็จจริงที่รายการสร้างสรรค์จันทบุรีนำมาออกอากาศ

ในการสะท้อนความเป็นจริงที่มีชาวบ้านถึงกว่า 270,000 คน ที่ได้ไปรักษาโรคตากับหมอแผนโบราณ (นายข้าว วยธรรม) ที่บ้านคลองขวาง หมู่ที่ 5 ตำบลแสง โดยรายการสร้างสรรค์จันทบุรีได้ออกอากาศเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2534 ปรากฏว่าเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวาง และได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่จักุแพทย์ทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการเผยแพร่ดังกล่าว ซึ่งอันที่จริงแล้วรายการนี้เป็นเพียงมุ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาโรคตาและกรรมวิธีรักษาตาของหมอแผนโบราณที่มีชื่อเสียงมากของจังหวัด ซึ่งกรรมวิธีในการรักษาก็มีการตรวจวินิจฉัยและใช้ยาสมุนไพร ที่หาซื้อจากร้านขายยาในตลาดนั่นเอง ในกรณีผู้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยนี้ รายการสร้างสรรค์จันทบุรีเปิดโอกาสให้ผู้นั้นมีโอกาสได้เสนอความเห็น ออกอากาศในรายการเช่นเดียวกัน

2.5 เนื้อหารายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน

เนื้อหารายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนหรือรายการสร้างสรรค์จันทบุรี ประกอบด้วยเนื้อหาหลัก คือข่าว ความรู้ ความคิดเห็นและเพลง หากพิจารณาในแง่ของความสนใจของผู้ฟัง มีหลายสิ่งหลายอย่างที่พบจากการวิจัยในครั้งนี้ กล่าวคือ

2.5.1 ผู้ฟังให้ความสนใจข่าวอาชญากรรมสูงมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสำคัญที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ในเรื่องนี้นอกจากคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชน จะเห็นพ้องต้องกันและให้มีการเน้นหนักในการเสนอข่าวด่วนจากโรงพักแล้ว จากการติดตามข่าวสำคัญ เช่น การจับกุมผู้ต้องหาคดีลอบสังหารนายสุนันท์ แสงสุข ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำรายงานข่าวเป็นพิเศษโดยใช้เสียงผู้ต้องหาและเสียงในเหตุการณ์แถลงข่าว ออกอากาศเมื่อวันที่ 29 มกราคม พุทธศักราช 2534 ปรากฏว่าเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางเพราะผู้ตายเป็นคนที่มีชื่อเสียงประกอบกับมีปิ่นเป็นคนในหมู่บ้านที่ผู้ฟังรู้จักและเป็นลูกชายผู้ใหญ่บ้านในวันรุ่งขึ้น นายจำนงค์ พึ่งพงษ์ ได้รายงานให้ทราบว่าชาวบ้านในย่านตำบลบ่อพุ สีพญา และบางกะจะให้ความสนใจมาก ร้านค้าหลายแห่งในเขตบางกะจะ ได้เปิดฟังโดยมีผู้คนรุมล้อมฟังวิทยุเหมือนชมการถ่ายทอดมวยทางโทรทัศน์ ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน

2.5.2 ผู้ฟังจะให้ความสนใจในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของตนเอง การเผยแพร่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาในการผลิต จะได้รับความสนใจสูงมาก จากการพูดคุยกับชาวบ้านระหว่างออกเก็บข้อมูลรายการ พบว่า ชาวฉันทบุรีจะเป็นคนกล้าเสี่ยงและยอมรับเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้รวดเร็วมาก จะเห็นได้จากการประชุมสัมมนาเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนซึ่งศูนย์วิจัยพืชสวนฉันทบุรีจัดขึ้น เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 หรือการสัมมนาเรื่องคุณภาพกุ้งเพื่อการส่งออกที่โรงแรม แทรเวลลอร์ดจี้ เมื่อวันที่ 4 มกราคม พุทธศักราช 2534 ปรากฏว่าเกษตรกรได้สมัครเข้าร่วมการสัมมนาอย่างคับคั่ง โดยเฉพาะการสัมมนาเรื่องคุณภาพกุ้งเพื่อการส่งออกนั้นเดิมจะรับสมัครเพียง 130 คน แต่มีเกษตรกรมาร่วมสัมมนาถึง 400 คน เกินจำนวนที่คาดไว้ถึง 3 เท่าตัว และในระหว่างการสัมมนาซึ่งผู้วิจัยได้ร่วมสังเกตการณ์อยู่ด้วย เกษตรกรจะมีความตั้งใจ และมีการตั้งคำถามโต้ตอบด้านวิชาการกับเจ้าหน้าที่อย่างเต็มที่

จากการที่ผู้ฟังแม้จะอยู่ในชุมชนใกล้เคียงกันแต่ก็มีอาชีพต่างกันไปหลายอย่างและให้ความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของตนโดยตรง ดังนั้นรายการสร้างสรรค์ฉันทบุรี จึงได้ใช้รูปแบบของรายการนิตยสารทางอากาศและได้นำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ให้สั้นกะทัดรัดเพื่อจะเสนอเนื้อหาได้หลายเรื่องครอบคลุมอาชีพต่าง ๆ ให้มากที่สุดตามที่ผู้ฟังและกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนได้ให้คำแนะนำ

2.5.3 ผู้ฟังมีโอกาสรับสื่อจากหลายทาง และพร้อมที่จะหยุดรับสื่อที่เคยรับปกติทันที ลักษณะเช่นนี้เห็นได้ชัดเจนจากวันแรกของการเกิดสงครามอ่าวเปอร์เซีย เมื่อวันที่ 17 มกราคม พุทธศักราช 2534 (ตามเวลาในประเทศไทย) ในวันนั้นมีการรายงานสดทางสถานีโทรทัศน์ทุกสถานี ซึ่งจังหวัดฉันทบุรีสามารถรับชมได้อย่างชัดเจน ปรากฏว่าจาก

การออกสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ทั้งในเขตเมืองและชานเมือง โดยผู้วิจัย นายจำนงค์ ฝั่งพงษ์ และฝ่ายข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรี ประชาชนให้ความสนใจข่าวดังกล่าวมาก และติดตามฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยและสถานีโทรทัศน์เฉพาะช่องที่รายงานเหตุการณ์ดังกล่าว จนถึง 10.00 น. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย มีภารกิจในการถ่ายทอดการประชุมชี้แจงนโยบายรัฐบาลต่อหัวหน้าส่วนราชการ ขณะที่สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต่างแข่งกันรายงานสดเหตุการณ์ดังกล่าว ปรากฏว่าในช่วงเวลานั้นหน่วยราชการ ร้านค้า วัด และบ้านเรือนเกือบทุกหลังเฝ้าติดตามชมโทรทัศน์และเลิกฟังวิทยุโดยสิ้นเชิง

การรายงานสดสงครามอ่าวเปอร์เซียทางสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ มีผลกระทบต่อ การติดตามฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรี ในระยะเริ่มแรกของเหตุการณ์ 2-3 วัน เพราะผู้ฟังจำนวนมากหันไปติดตามชมโทรทัศน์และจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองผู้ฟังหลายคนได้กล่าวกับผู้วิจัยว่ายังคงติดตามเหตุการณ์ดังกล่าว ทางสถานีโทรทัศน์และวิทยุโดย เฉพาะอย่างยิ่งในภาคเช้าอยู่ แม้จะไม่ติดตามเหมือนกับในวันแรกที่ถึงกับเลิกการประกอบ ภารกิจอื่น ๆ ก็ตาม

2.5.4 เนื้อหาบางอย่างที่ผู้ฟังสนใจไม่สามารถนำมาเสนอได้หรือไม่ทันเหตุการณ์ เนื่องจากแหล่งข้อมูลไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูล ปัญหานี้มักเกิดขึ้นเป็นประจำทั้งแหล่งข้อมูลที่ เป็นส่วนราชการหรือเอกชน แหล่งข้อมูลบางแห่งจะขอเวลาให้เจ้าหน้าที่เตรียมข้อมูลต่าง ๆ ให้เพราะความเคยชินกับวิธีการที่เคยปฏิบัติมาทำให้ได้ข้อมูลล่าช้า บางแห่งผู้มีหน้าที่โดยตรง ซึ่งรู้เรื่องดีไม่สามารถให้สัมภาษณ์ได้เพราะหัวหน้าหน่วยงานไม่ได้มอบหมาย หรือแม้แต่การ ติดต่อแหล่งข้อมูลในท้องถิ่นเช่นการขอข้อคิดธรรมะสั้น ๆ จากเจ้าอาวาสวัดเขาพลอยแหวน เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เพื่อนำออกเผยแพร่ในรายการวันรุ่งขึ้น เมื่อ เดินทางไปพบ เจ้าอาวาสได้ขอเวลาเตรียมเรื่องและนัดหมายบันทึกเสียง ในวันที่ 20 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เป็นต้น หรือแม้แต่กรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงชุมชนก็ ตามบางครั้งจะมองข้ามความสำคัญในการให้ข่าวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ดังเช่น ในการประชุม ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 นายจรรยา บุญยี่ง กำนันตำบล พลอยแหวน และนายจำนงค์ ชัยนาพฤกษ์ กำนันตำบลแสง ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบถึง ปัญหาโจรผู้ร้ายลักลอบวางยาสุนัข และได้มอบหมายให้ผู้วิจัยเป็นผู้สรุปเนื้อหาแล้วพูดในราย การเองโดยไม่ยอมให้สัมภาษณ์ตามที่ผู้วิจัยได้เสนอแนะ ทำให้ข้อมูลที่เผยแพร่ขาดรายละเอียดและมีความน่าเชื่อถือสำหรับผู้ฟังลดลง

2.5.5 ผู้ฟังจะสนใจฟังเนื้อหาจากบุคคลที่ตนรู้จักและมีชื่อเสียงในท้องถิ่น พร้อมทั้งให้การยอมรับและให้ความสำคัญต่อรายการเพิ่มขึ้นด้วยในการเสนอการสัมภาษณ์บุคคลที่มีชื่อเสียงเช่นการสัมภาษณ์นายจ่านง คงมัน ผู้ใหญ่บ้านดีเด่นประจำปี 2533 ซึ่งออกอากาศเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 นายพัฒนา วงษ์เจริญ ผู้ใหญ่บ้านโป่งแรด ได้ขับรถมาหาผู้วิจัยในตอนบ่ายวันเดียวกัน พร้อมทั้งชมเชยรายการ หรือในการสัมภาษณ์ นายเสวก วิจิตร กำนันตำบลสองพี่น้อง ในโอกาสที่ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดจันทบุรี เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พุทธศักราช 2533 เมื่อนำออกเผยแพร่วันรุ่งขึ้น นายจ่านงค์ ฝั่งพงษ์ ได้รายงานให้ทราบว่าชาวบ้านสนใจและชื่นชมที่รายการสามารถเชิญกำนันเสวกมาออกอากาศได้ เพราะเป็นกำนันที่โด่งดังมากของจังหวัดจันทบุรีหรือแม้ในระหว่างการออกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง หลายคนยืนยันว่าได้ฟังรายการเพราะสนใจเสียงของกำนันหรือผู้ที่ตนเคารพนับถือออกอากาศ

ส่วนที่ 3 : ผลจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับผู้ฟังจากรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชน โดยการสุ่มตัวอย่างกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายจากหมู่บ้าน 4 ทิศทางรอบสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี ระบบ เอฟ.เอ็ม. จำนวน 196 ตัวอย่าง ด้วยวิธีไม่เฉพาะเจาะจง (Simple Random Sampling) ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างก่อนทดลอง เมื่อวันที่ 29 และ 30 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2533 และทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองระหว่างวันที่ 1 - 10 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2534 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาดังกล่าวใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวกัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 41 ข้อ ประกอบด้วยส่วนสำคัญรวม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 2 เป็นพฤติกรรม และความพึงพอใจการรับสื่อก่อนทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นพฤติกรรมและความพึงพอใจการรับสื่อหลังการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน

การศึกษากลุ่มตัวอย่างก่อนทดลอง ใช้แบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 และใช้แบบสอบถามตอนที่ 3 สำหรับศึกษากลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง

ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างใช้อาสาสมัคร ซึ่งเป็นบุคคลในพื้นที่จำนวน 10 คน รวมทั้งผู้วิจัย มีการประชุมชี้แจงอาสาสมัครเหล่านี้เกี่ยวกับแบบสอบถามและการเก็บข้อมูล

ก่อนออกดำเนินการทั้ง 2 ครั้งในการศึกษาคั้งนี้เดิมได้สุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย แต่ไม่สามารถติดตามสัมภาษณ์หลังการทดลองได้จำนวน 4 ราย คงเหลือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วัดผลจำนวน 196 ราย

การเสนอผลจากการศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้ขอแยกการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วน คือ

- 3.1 สภาพทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ฟังเป้าหมาย
- 3.2 การเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงในส่วนของพฤติกรรมมารับสื่อและความพึงพอใจในการรับสาร
- 3.3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนและความต้องการของผู้ฟัง

3.1 สภาพทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ฟังเป้าหมาย

1. กลุ่มตัวอย่างจากการศึกษาคั้งนี้จำนวน 196 คนแบ่งเป็นเพศชาย 109 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 และเพศหญิง 87 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4

2. อายุของกลุ่มตัวอย่าง ต่ำสุดมีอายุ 15 ปี และสูงสุดมีอายุ 70 ปี ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.6 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 21 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.1 โดยมีอายุเฉลี่ย 37.44 ปี ดังนี้

ตารางที่ 1 : แสดงจำนวนร้อยละของอายุของกลุ่มผู้ฟังรายการสร้างสรรค์จันทร์

ระดับอายุ	จำนวน	ร้อยละ
15 - 20 ปี	16	8.2
21 - 30 ปี	55	28.1
31 - 40 ปี	58	29.6
41 - 50 ปี	28	14.3
51 - 60 ปี	25	12.8
61 - 70 ปี	14	7.1
รวม	196	100.0

3. การศึกษา ส่วนใหญ่จะจบการศึกษาภาคบังคับขั้นประถมศึกษาตอนต้น หรือ ป.4 มีถึงร้อยละ 44.4 รองลงมาคือจบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6 หรือ ป.7) ร้อยละ 20.9 โดยมีผู้ไม่เคยรับการศึกษาร้อยละ 1 และผู้ที่มีการศึกษาจบปริญญาตรี ร้อยละ 2.6

ตารางที่ 2 : แสดงจำนวนร้อยละของระดับการศึกษาของผู้พึงรายการสร้าง สรรค์เงินทบุง

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีการศึกษา	2	1.0
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3	1.5
จบชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.4)	87	44.4
จบชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.6, ป.7)	41	20.9
จบต่ำกว่าชั้นมัธยมต้น	10	5.1
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.6เดิม หรือมศ.3)	23	11.7
จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย, ป.กศ. หรือปวช.	22	11.2
จบชั้นอนุปริญญา, ป.กศ.สูง หรือปวส.	3	1.5
จบชั้นปริญญาตรี	5	2.6
รวม	196	100.0

4. สถานภาพการสมรส ส่วนใหญ่จะแต่งงานและอยู่ด้วยกัน คือมีถึง 130 คน หรือร้อยละ 66.3 รองลงมาคือเป็นโสด 54 คน หรือร้อยละ 27.6

ตารางที่ 3 : แสดงจำนวนร้อยละของสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	130	66.3
โสด	54	27.6
หม้าย	9	4.6
แต่งงานแต่แยกกันอยู่	3	1.5
รวม	196	100.0

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุดมี 1 คน และสูงสุดมี 12 คน โดยมีผู้ไม่ตอบคำถาม 6 คน ขนาดของครอบครัวส่วนใหญ่คือร้อยละ 28.6 มีสมาชิกในครอบครัวรวม 4 คน รองลงมาคือมีสมาชิกในครอบครัว 5 คน ร้อยละ 20.9 และมีสมาชิกในครอบครัว 3 คน ร้อยละ 16.3 ดังที่แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 : แสดงจำนวนร้อยละของสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว (คน)	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1	3	1.5
2	14	7.1
3	32	16.3
4	56	28.6
5	41	20.9
6	24	12.2
7	14	7.1
8	4	2.0
12	2	1.0
ไม่ตอบ	6	3.1
รวม	196	100.0

สำหรับสภาพในครอบครัวผู้ตอบคำถามส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าครอบครัว คือมีถึง 83 รายหรือคิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือเป็นบุตรของหัวหน้าครอบครัว 58 รายหรือร้อยละ 29.6 และเป็นภรรยาของหัวหน้าครอบครัว 49 ราย หรือร้อยละ 25.0

ตารางที่ 5 : แสดงจำนวนร้อยละของสถานภาพในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพในครอบครัว	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เป็นหัวหน้าครอบครัว	83	42.3
เป็นบุตรหรือหลานของหัวหน้าครอบครัว	58	29.6
เป็นภรรยาของหัวหน้าครอบครัว	49	25.0
เป็นผู้อยู่อาศัย	5	2.6
ไม่ตอบคำถาม	1	0.5
รวม	196	100.0

6. อาชีพหลักส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้แก่ การทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์หรือการประมง โดยมีจำนวนถึง 133 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.9 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง 31 ราย หรือร้อยละ 15.8 ค้าขาย 19 ราย ร้อยละ 9.7 และรับราชการ 8 ราย ร้อยละ 4.1

ตารางที่ 6 : แสดงจำนวนร้อยละของอาชีพหลักของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เกษตรกรรม	133	67.9
รับจ้าง	31	15.8
ค้าขาย	19	9.7
รับราชการ	8	4.1
หัตถกรรม	3	1.5
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	1.0
รวม	196	100.0

ทั้งนี้ส่วนใหญ่จะไม่มีอาชีพรอง คือมีจำนวนถึง 118 ราย หรือร้อยละ 60.2 ที่ระบุว่าไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 16.8 ระบุว่ามามีอาชีพรองคือการรับจ้าง ได้แก่ การตัดเย็บเสื้อผ้า เจียรนัยพลอยหรือทำงานโรงงานร้อยละ 8.7 ระบุว่ามามีอาชีพค้าขายเป็นอาชีพรอง ดังนี้

ตารางที่ 7 : แสดงจำนวนร้อยละของการประกอบอาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มี	118	60.2
รับจ้าง	33	16.8
ค้าขาย	17	8.7
เกษตรกรรม	16	8.2
รับราชการ	2	1.0
หัตถกรรม	2	1.0
ไม่มีคำตอบ	8	4.1
รวม	196	100.0

7. รายได้ส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 2,001 - 4,000 บาท คือมี 87 ราย หรือร้อยละ 44.4 รองลงมาคือระหว่าง 4,001 - 6,000 บาท มี 39 ราย หรือร้อยละ 19.9 มีผู้ไม่มีรายได้ 3 ราย หรือร้อยละ 1.5 ส่วนผู้มีรายได้เกิน 20,000 บาทต่อเดือน มี 9 ราย หรือร้อยละ 4.6

ตารางที่ 8 : แสดงจำนวนร้อยละของรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	3	1.5
ต่ำกว่า 2,000 บาท	19	9.7
2,001 - 4,000 บาท	87	44.4
4,001 - 6,000 บาท	39	19.9
6,001 - 8,000 บาท	20	10.2
8,001 - 10,000 บาท	13	6.6
10,001 - 12,000 บาท	3	1.5
14,001 - 16,000 บาท	3	1.5
สูงกว่า 20,000 บาท	9	4.6
รวม	196	100.0

8. สำหรับผู้มีรายได้อื่น ๆ ในครอบครัวนั้นส่วนใหญ่จะระบุว่าสามีหรือภรรยาจะมีรายได้ด้วย คือมีจำนวน 77 ราย หรือร้อยละ 39.3 ร้อยละ 18.9 ระบุว่าญาติหรือบุคคลอื่นในบ้านมีรายได้ และจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือร้อยละ 18.4 ระบุว่าพ่อแม่มีรายได้ นอกเหนือจากนี้ ร้อยละ 7.7 ระบุว่าพี่น้องหรือน้องมีรายได้ ร้อยละ 1 ระบุว่าทั้งพ่อแม่พี่น้องมีรายได้ และร้อยละ 14.8 ไม่ได้ระบุว่ามิได้ใครในครอบครัวบ้างที่มีรายได้

สำหรับรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน จะอยู่ระหว่าง 2,001 - 4,000 บาท ร้อยละ 25 รองลงมาคือรายได้ระหว่าง 4,001 - 6,000 บาท ร้อยละ 24.5 และรายได้ 6,001 - 8,000 บาท ร้อยละ 19.4 ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 : แสดงจำนวนร้อยละของรายได้ของครอบครัว

รายได้ครอบครัว/เดือน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,000 บาท	1	0.5
2,001 - 4,000 บาท	49	25.0
4,001 - 6,000 บาท	48	24.5
6,001 - 8,000 บาท	38	19.4
8,001 - 10,000 บาท	24	12.2
10,001 - 12,000 บาท	12	6.1
12,001 - 14,000 บาท	4	2.0
14,001 - 16,000 บาท	2	1.0
16,001 - 18,000 บาท	3	1.5
สูงกว่า 20,000 บาท	15	7.7
รวม	196	100.0

สำหรับรายได้เฉลี่ยจะมีรายได้คนละ 4,559.69 บาทต่อเดือน และรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว เดือนละ 6,406.12 บาท

9. สำหรับสื่อในบ้านของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายมีดังนี้ เครื่องวิทยุ ส่วนใหญ่จะมีบ้านละ 1 เครื่อง คือมีจำนวนถึง 131 ราย หรือร้อยละ 66.8 รองลงมาจะมีบ้านละ 2 เครื่อง จำนวน 42 ราย ร้อยละ 21.4 และมีบ้านละ 3 เครื่อง 13 ราย ร้อยละ 6.6 สำหรับครอบครัวที่ไม่มีวิทยุมี 3 ราย ร้อยละ 1.5

ตารางที่ 10 : แสดงจำนวนร้อยละของเครื่องรับวิทยุ ที่แต่ละครอบครัวมี

จำนวนเครื่องรับวิทยุ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีเครื่องรับ	3	1.5
มี 1 เครื่อง	131	66.8
มี 2 เครื่อง	42	21.4
มี 3 เครื่อง	13	6.6
มี 4 เครื่อง	4	2.0
มี 5 เครื่อง	1	0.5
มี 6 เครื่อง	2	1.0
รวม	196	100.0

เครื่องรับโทรทัศน์ ส่วนใหญ่แต่ละครอบครัวจะมี 1 เครื่อง คือมี 158 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 80.6 รองลงมา จำนวน 24 ราย หรือร้อยละ 12.2 มีครอบครัวละ 2 เครื่อง และ จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 1.5 มีโทรทัศน์ 3 เครื่อง โดยครอบครัวที่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์ทั้งสิ้นมี 11 ราย หรือร้อยละ 5.6

ตารางที่ 11 : แสดงจำนวนร้อยละเครื่องรับโทรทัศน์ที่แต่ละครอบครัวมี

จำนวนเครื่องรับโทรทัศน์	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์	11	5.6
มี 1 เครื่อง	158	80.6
มี 2 เครื่อง	24	12.2
มี 3 เครื่อง	3	1.5
รวม	196	100.0

สำหรับโทรทัศน์ทางสาย (Cable T.V.) ไม่มีผู้ได้รับเป็นสมาชิกเพราะบริษัทยังไม่ได้ขยายกิจการเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว

หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่แล้วจะไม่มีผู้ได้รับเป็นประจำคือมีจำนวนถึง 120 ราย หรือร้อยละ 61.2 รับประจำวันละ 1 ฉบับ มี 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.4 และรับประจำสัปดาห์ละ 1 ฉบับ มี 20 ราย หรือร้อยละ 10.2

ตารางที่ 12 : แสดงจำนวนร้อยละของหนังสือพิมพ์ที่รับ

จำนวนหนังสือพิมพ์ที่รับ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้รับ	120	61.2
วันละ 1 ฉบับ	36	18.4
วันละ 2 ฉบับ	6	3.1
สัปดาห์ละ 1 ฉบับ	20	10.2
สัปดาห์ละ 2 ฉบับ	9	4.6
สัปดาห์ละ 3 ฉบับ	5	2.6
รวม	196	100.0

สำหรับหนังสือนิตยสารส่วนใหญ่คือ 124 ราย หรือร้อยละ 63.3 จะไม่ได้รับ รองลงมาคือ 18 ราย หรือร้อยละ 9.2 เท่ากัน ระบุว่ารับเดือนละ 1 และ 4 ฉบับ 17 ราย หรือร้อยละ 8.7 ระบุว่ารับเดือนละ 2 ฉบับ จำนวน 3 ราย หรือร้อยละ 1.5 เท่ากัน ระบุว่ารับนิตยสารเดือนละ 3 , 6 และ 8 ฉบับ 2 ราย หรือร้อยละ 1 ระบุว่ารับนิตยสารเดือนละ 4 ฉบับ และจำนวน 8 ราย หรือร้อยละ 4.1 ระบุว่ารับตั้งแต่ 9 ฉบับ ขึ้นไป

3.2 การเปรียบเทียบผลการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับสื่อและความพึงพอใจในการรับสารของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย

ในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อของกลุ่มทดลองในช่วงเวลาอาหารกลางวัน ระหว่างเวลา 11.30 - 12.30 น. ก่อนการทดลองออกอากาศรายการสร้างสรรค์จันทร์บุรี และหลังการทดลอง ปรากฏผลดังนี้

3.2.1 สื่อที่กลุ่มทดลองเปิดรับมากที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าว ส่วนใหญ่จะฟังวิทยุ รองลงมาคือการชมโทรทัศน์ทั้งก่อนและหลังการทดลอง จำนวนผู้ฟังวิทยุและชมโทรทัศน์หลังการทดลองจะมีเพิ่มขึ้น กล่าวคือ จำนวนผู้ฟังวิทยุก่อนการทดลองมี 164 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.7 เพิ่มขึ้นเป็น 167 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.2 ผู้ชมโทรทัศน์ก่อนการทดลองมี 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.2 หลังการทดลองเพิ่มขึ้นเป็น 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.2 ส่วนหนังสือพิมพ์และนิตยสารมีผู้อ่านน้อยมากทั้งก่อนและหลังการทดลอง นอกจากนั้นยังมีผู้ที่ตอบว่าไม่เคยรับสื่อใด ๆ ในช่วงเวลาดังกล่าว ร้อยละ 3.5 ก่อนการทดลอง และร้อยละ

3.1 หลังการทดลอง

ตารางที่ 13 : แสดงจำนวนร้อยละของสื่อที่กลุ่มทดลองเปิดรับมากที่สุดช่วง 11.30 - 12.00 น. ก่อนการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน

ประเภทของสื่อ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
วิทยุกระจายเสียง	164	83.7
วิทยุโทรทัศน์	16	8.2
หนังสือพิมพ์	8	4.1
นิตยสาร	1	0.5
ไม่ได้รับสื่อใด ๆ	7	3.5
รวม	196	100.0

ตารางที่ 14 : แสดงจำนวนร้อยละของสื่อที่กลุ่มทดลองเปิดรับมากที่สุดช่วง 11.30 - 12.00 น. หลังการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน

ประเภทของสื่อ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
วิทยุกระจายเสียง	167	85.2
วิทยุโทรทัศน์	22	11.2
หนังสือพิมพ์	1	0.5
ไม่ได้รับสื่อใด ๆ	6	3.1
รวม	196	100.0

3.2.2 เกี่ยวกับการรับฟังวิทยุกระจายเสียงในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. นั้น ก่อนการทดลองมีผู้ตอบว่าเคยฟังวิทยุ 182 ราย หรือร้อยละ 92.9 และที่ไม่เคยฟัง 14 ราย หรือร้อยละ 7.1 หลังจากการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชนแล้วมีผู้ตอบว่าเคยฟังวิทยุเพิ่มขึ้น 6 ราย ทำให้ร้อยละของผู้ที่เคยฟังวิทยุสูงขึ้นเป็นร้อยละ 95.9 และผู้ไม่เคยฟังวิทยุลดลงเป็นร้อยละ 4.1

สำหรับสถานีวิทยุกระจายเสียงที่กลุ่มทดลองระบุว่าฟังมากที่สุด ในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. นั้น คือสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี ระบบ เอฟ.เอ็ม. ทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยก่อนการทดลองนั้น กลุ่มทดลองระบุว่าชอบฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี ระบบ เอฟ.เอ็ม. จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคือสถานี อสมท. จำนวน 66 ราย หรือร้อยละ 33.7 หลังการทดลองมีผู้ฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี ระบบ เอฟ.เอ็ม. เพิ่มขึ้นเป็น 98 คน หรือร้อยละ 50 ส่วนสถานีอสมท. มีผู้ฟังลดลงเป็น 52 คน หรือร้อยละ 26.5 ที่ระบุว่าฟังมากที่สุด

ตารางที่ 15 : แสดงจำนวนร้อยละของการเปรียบเทียบความนิยมฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงของกลุ่มทดลองในช่วงเวลา 11.30-12.30 น. ก่อนและหลังการทดลอง

สถานีที่ฟังมากที่สุด	จำนวน (ราย)		ร้อยละ (ราย)	
	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
สวท.จันทบุรี ระบบเอฟ.เอ็ม.	72	98	36.7	50.0
อสมท.จันทบุรี	66	52	33.7	26.5
สทท.4 จันทบุรี ระบบเอฟ.เอ็ม.	16	10	8.2	5.1
ทหารอากาศ 016 จันทบุรี ระบบเอฟ.เอ็ม.	10	13	5.1	6.6
สวท.จันทบุรี ระบบเอ.เอ็ม	4	3	2.0	1.5
ทหารอากาศจันทบุรี ระบบเอ.เอ็ม.	4	4	2.0	2.0
ทท.1 จันทบุรี	3	4	1.5	2.0
สทท.4 จันทบุรี ระบบเอ.เอ็ม.	3	2	1.5	1.0
สวท.กรุงเทพฯ	2	1	1.0	0.5
สวท.จันทบุรี	1	0	0.5	0
สถานีอื่น ๆ	1	1	0.5	0.5
ไม่ตอบ	14	8	7.1	4.1
รวม	196	196	100.0	100.0

3.2.3 สำหรับการฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี ระบบเอฟ.เอ็ม.ความถี่ 90.25 เมกะเฮิรตซ์ ระหว่างเวลา 11.30 - 12.30 น. ก่อนการทดลองนั้น กลุ่มทดลองที่ระบุว่าเคยฟังมี 163 รายหรือร้อยละ 83.2 จำนวนนี้ส่วนใหญ่คือร้อยละ 39.3 จะมีลักษณะนาน ๆ ฟังที่ ร้อยละ 24.5 ระบุว่าได้ฟังน้อยมาก ร้อยละ 11.2 ระบุว่าฟังบ้างไม่ฟังบ้าง และร้อยละ 8.2 ที่ฟังเป็นการประจำ โดยมีจำนวน 33 ราย หรือร้อยละ 16.8 ที่ระบุว่าไม่เคยฟัง

ตารางที่ 16 : แสดงจำนวนร้อยละของการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรี ระบบเอฟ.เอ็ม.ของกลุ่มที่ทดลอง ในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. ก่อนการทดลอง

ระดับการฟัง	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เคยฟัง	33	16.8
ได้ฟังน้อยมาก	48	24.5
นาน ๆ ฟังที่	77	39.3
ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง	22	11.2
ฟังเป็นประจำ	16	8.2
รวม	196	100.0

หลังจากใช้เวลาช่วง 11.30 - 12.30 น. ทดลองออกอากาศรายการสร้างสรรค์จันทบุรีเป็นเวลา 2 เดือนแล้ว กลุ่มทดลองที่ระบุว่าเคยฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรี 144 ราย หรือ ร้อยละ 73.5 ส่วนใหญ่คือร้อยละ 30.6 ระบุว่าฟังบ้างไม่ฟังบ้าง ร้อยละ 17.9 ระบุว่าฟังเป็นประจำ ร้อยละ 16.8 นาน ๆ ฟังที่ และร้อยละ 8.2 ได้ฟังน้อยมาก โดยมีจำนวน 52 ราย หรือร้อยละ 26.5 ที่ระบุว่าไม่เคยฟัง

ตารางที่ 17 : แสดงจำนวนร้อยละของระดับการฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทยจังหวัดจันทบุรี ระบบเอฟ.เอ็ม. ของกลุ่ม ทดลองในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. หลังการทดลอง ออกอากาศรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

ระดับการฟัง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยฟัง	52	26.5
ได้ฟังน้อยมาก	16	8.2
นาน ๆ ฟังที	33	16.8
ฟังบ้าง ไม่ฟังบ้าง	60	30.6
ฟังเป็นประจำ	35	17.9
รวม	196	100.0

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการฟังของกลุ่มทดลอง ในช่วง เวลาเดียวกันก่อนและหลังการทดลองจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรี โดยให้คะแนนระดับการ ฟังแต่ละระดับ ดังที่ได้แสดงไว้ในระเบียบวิธีวิจัยแล้ว

ค่าเฉลี่ยของระดับการฟังหลังการทดลองจะเท่ากับ 2.0510 สูงกว่าค่าเฉลี่ย ของระดับการฟังก่อนการทดลองซึ่งเท่ากับ 1.6939 อยู่ 0.3571 ซึ่งเป็นความแตกต่างที่มี ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยระดับการฟังหลังการทดลองผู้ฟังจะฟังรายการ บ่อยครั้งมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 : แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการ ฟังก่อนและหลังการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน

ตัวแปร	จำนวน(ราย)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ระดับนัยสำคัญ
ระดับการฟัง ก่อนทดลอง	196	1.6939	1.127	-3.21	.002
ระดับการฟัง หลังทดลอง	196	2.0510	1.474		

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการรับสารของกลุ่มทดลองนั้น เป็นผลที่ได้จากการเปรียบเทียบ ทศนคติและความรู้สึกที่เกิดขึ้นในกลุ่มทดลองหลังจากได้ฟังรายการสร้างสรรค์จินตบุรีว่ามีความแตกต่างจากรายการที่เคยฟังอยู่เดิมในช่วงเวลาเดียวกัน หรือไม่ ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งรายการเดิมของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรี ระบบเอฟ.เอ็ม. หรือรายการของสถานีอื่น ๆ ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า

3.2.4 ความรู้สึกในด้านประโยชน์ ก่อนการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 196 ราย ส่วนใหญ่จะแสดงความรู้สึกในด้านประโยชน์ที่ตนได้รับจากรายการว่าได้ประโยชน์พอสมควร คือมีถึง 128 ราย หรือร้อยละ 65.3 รองลงไปคือรู้สึกว่าได้ประโยชน์มาก จำนวน 36 ราย หรือร้อยละ 18.4 โดยมีผู้ตอบว่าไม่ได้ประโยชน์เลย 2 ราย หรือร้อยละ 1.0 และที่ตอบว่าไม่เคยฟังวิทยุในช่วงเวลาดังกล่าว 14 ราย ดังที่แสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 : แสดงจำนวนร้อยละของความรู้สึกในด้านประโยชน์ของผู้ฟังจากการฟังวิทยุในช่วง 11.30 - 12.30 น. ก่อนการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน

ความรู้สึกในด้านประโยชน์	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้ประโยชน์	2	1.0
ได้ประโยชน์น้อยมาก	6	3.1
ได้ประโยชน์น้อย	10	5.1
ได้ประโยชน์พอควร	128	65.3
ได้ประโยชน์มาก	36	18.4
ไม่ได้ฟังวิทยุ	14	7.1
รวม	196	100.0

หลังจากการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชนแล้วกลุ่มทดลองได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกประโยชน์ที่ได้จากการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. ดังที่แสดงในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 : แสดงจำนวนร้อยละของความรู้สึกในด้านประโยชน์ที่กลุ่มทดลองได้รับจากการฟังรายการ ในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. หลังการทดลอง

ความรู้สึกในด้านประโยชน์	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ได้ประโยชน์	3	1.5
ได้ประโยชน์น้อยมาก	3	1.5
ได้ประโยชน์น้อย	4	2.0
ได้ประโยชน์พอควร	131	66.8
ได้ประโยชน์มาก	47	24.0
ไม่ได้ฟังวิทยุ	8	4.1
รวม	196	100.0

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความรู้สึกในด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มทดลอง ในการฟังรายการวิทยุในเวลา 11.30-12.30 น. ช่วงก่อนและหลังการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชนโดยในตารางที่ 19 และ 20 แล้ว กลุ่มทดลองจะมีระดับในด้านความรู้สึกประโยชน์จากการฟังวิทยุสูงขึ้น กล่าวคือร้อยละของผู้ที่ระบุว่าได้ประโยชน์พอควรและได้ประโยชน์มากเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 65.3 และ 18.4 เป็นร้อยละ 66.8 และ 24.0 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้ที่ระบุว่าได้ประโยชน์น้อยลดลง

3.2.5 สำหรับประโยชน์ที่กลุ่มทดลองระบุว่าได้รับมากที่สุดจากการฟังวิทยุในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. ก่อนการทดลองนั้น ส่วนใหญ่คือ 107 ราย หรือร้อยละ 54.6 ระบุว่าคือเพลง รองลงมาจำนวน 41 ราย หรือร้อยละ 20.9 ระบุว่าได้รับความบันเทิง 26 ราย หรือร้อยละ 13.3 ระบุว่าได้ข่าวสารท้องถิ่น และ 8 รายหรือร้อยละ 4.1 ระบุว่าได้รับความรู้ โดยมีผู้ไม่เคยฟังวิทยุในช่วงเวลาดังกล่าว 14 ราย

ตารางที่ 21 : แสดงจำนวนร้อยละของประโยชน์ที่กลุ่มทดลองระบุว่าได้รับมากที่สุดจากการฟังรายการวิทยุในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. ก่อนการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน

ประโยชน์ที่ได้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพลง	107	54.6
ความบันเทิง	41	20.9
ข่าวสารท้องถิ่น	26	13.3
ความรู้	8	4.1
ไม่เคยฟังวิทยุ	14	7.1
รวม	196	100.0

ทางด้านประโยชน์ที่กลุ่มทดลองระบุว่าได้รับมากที่สุดจากการฟังวิทยุ หลังการทดลองรายการวิทยุกระจายเสียงชุมชนนั้น มีลักษณะที่แตกต่างออกไปกล่าวคือ ส่วนใหญ่จะระบุว่าได้ข่าวสารท้องถิ่นคือมีจำนวน 87 ราย หรือร้อยละ 44.4 รองลงมาคือเพลง จำนวน 63 ราย หรือร้อยละ 32.1 และความรู้จำนวน 26 ราย หรือร้อยละ 13.3 โดยมีผู้ระบุว่าไม่เคยฟังวิทยุ จำนวน 8 ราย ดังที่แสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22 : แสดงจำนวนร้อยละในด้านประโยชน์ที่กลุ่มทดลองระบุว่าได้รับมากที่สุดจากการฟังวิทยุในช่วงเวลา 11.30-12.30 น. หลังการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชน

ประโยชน์ที่ได้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ข่าวสารท้องถิ่น	87	44.4
เพลง	63	32.1
ความรู้	26	13.3
ความบันเทิง	9	4.6
ความคิดเห็น	3	1.5
ไม่เคยฟังวิทยุ	8	4.1
รวม	196	100.0

จากตารางที่ 21 และตารางที่ 22 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าหลังการทดลองวิทยุกระจายเสียงชุมชนกลุ่มทดลองจะได้รับประโยชน์จากการฟังวิทยุเปลี่ยนไป กล่าวคือมีผู้ระบุว่าได้ประโยชน์มากที่สุดในแง่ของข่าวสารท้องถิ่น ความรู้ และความคิดเห็น รวมทั้งจำนวนผู้ฟังวิทยุได้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันผู้ที่ระบุว่าได้ประโยชน์มากที่สุดในแง่ของเพลง และความบันเทิงมีจำนวนลดลง

สำหรับประโยชน์ที่กลุ่มทดลองระบุว่าได้มากที่สุด จากการฟังรายการสร้างสรรค์จันทร์นั้น ส่วนใหญ่คือจำนวน 87 ราย หรือร้อยละ 44.4 ระบุว่าได้รับความรู้ รองลงมาจำนวน 48 ราย หรือร้อยละ 24.5 ระบุว่าได้ข่าวสารท้องถิ่น 8 ราย หรือร้อยละ 4.1 ระบุว่าได้ความคิดเห็น โดยมีผู้ไม่ออกความเห็น 53 ราย หรือร้อยละ 27.0

ตารางที่ 23 : แสดงจำนวนร้อยละของประโยชน์ที่กลุ่มทดลองระบุว่าได้รับมากที่สุดจากการฟังรายการสร้างสรรค์จันทร์

ประโยชน์ที่ได้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ความรู้	87	44.4
ข่าวสารท้องถิ่น	48	24.5
ความคิดเห็น	8	4.1
ไม่ออกความเห็น	53	27.0
รวม	196	100.0

3.2.6 ความพึงพอใจของกลุ่มทดลองต่อรายการสร้างสรรค์จันทร์และรายการที่เคยจัดอยู่เดิมทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดจันทร์ระบบเอฟ.เอ็ม. ในช่วงเวลาเดียวกัน ก่อนที่จะมีการทดลองจัดรายการสร้างสรรค์จันทร์นั้น ในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทร์ ระบบเอฟ.เอ็ม. จะเป็นรายการเพลง 2 รายการ คือ 11.30 - 12.30 น. เป็นรายการเพลงลูกทุ่งจัดโดยจำรงค์ พิงพงษ์ และเวลา 12.00 - 12.30 น. จะเป็นเพลงไทยสากลจัดโดยอรรณพ แสนรักษ์ กลุ่มทดลองที่เคยฟังรายการดังกล่าว 163 ราย ส่วนใหญ่จะระบุว่าชอบคือมีจำนวน 97 รายหรือร้อยละ 49.5 รองลงมาคือความรู้สึกเฉย ๆ 55 รายหรือร้อยละ 28.1 โดยมีผู้ฟังระบุว่าไม่เคยฟัง 33 ราย หรือร้อยละ 16.8 ดังนี้

ตารางที่ 24 : แสดงจำนวนร้อยละของระดับความพึงพอใจของกลุ่มทดลองต่อรายการในช่วงเวลา 11.30 - 12.30 น. ของสวท. จันทบุรี ระบบเอฟ.เอ็ม. ก่อนการทดลองจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ชอบอย่างยิ่ง	2	1.0
ไม่ชอบ	3	1.5
เฉย ๆ	55	28.1
ชอบ	97	49.5
ชอบมาก	6	3.1
ไม่เคยฟัง	33	16.8
รวม	196	100.0

ส่วนระดับความพึงพอใจที่มีต่อรายการสร้างสรรค์จันทบุรีนั้น ส่วนใหญ่จะระบุว่าชอบ กล่าวคือมีจำนวน 123 ราย หรือร้อยละ 62.8 ความรู้สึกเฉย ๆ 18 ราย หรือร้อยละ 9.2 และไม่ชอบ 2 ราย หรือร้อยละ 1.0 ดังนี้

ตารางที่ 25 : แสดงจำนวนร้อยละของระดับความพึงพอใจของกลุ่มทดลองต่อรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่ชอบ	2	1.0
เฉย ๆ	18	9.2
ชอบ	123	62.8
ไม่มีคำตอบ	53	27.0
รวม	196	100.0

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความพึงพอใจ ที่มีต่อรายการสร้างสรรค์ จันทบุรี และรายการที่เคยเสนอในช่วงเวลาเดียวกันนั้น โดยให้คะแนนระดับความพึงพอใจ ตามที่ได้แสดงไว้ในระเบียบวิธีวิจัยแล้ว เมื่อนำผลมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของ ระดับความพึงพอใจที่มีต่อรายการสร้างสรรค์จันทบุรีจะมีค่าเท่ากับ 1.8594 สูงกว่าค่า เฉลี่ยของระดับความพึงพอใจที่มีต่อรายการเดิม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 1.5859 อยู่ .2734 ความแตกต่างดังกล่าวเป็นความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือกลุ่ม ทดลองมีความพึงพอใจในรายการสร้างสรรค์จันทบุรีมากกว่ารายการที่จัดอยู่เดิม ในช่วง เวลาเดียวกัน

ตารางที่ 26 : แสดงการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของกลุ่มทดลองต่อ การฟังเดิมและรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

ระดับความพึงพอใจ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ระดับนัยสำคัญ
(ราย)					
รายการเดิม	128	1.5859	.540	- 4.77	000
รายการสร้างสรรค์ จันทบุรี	128	1.8594	.371		

3.2.7 สำหรับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของวิทยุกระจายเสียงชุมชน กลุ่ม ทดลอง ส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับหลักการของวิทยุกระจายเสียงชุมชน โดยมีผู้ระบุว่าเห็นด้วย อย่างยิ่ง 118 ราย หรือร้อยละ 60.2 เห็นด้วย 56 ราย หรือร้อยละ 28.6 ไม่มีความ เห็น 20 ราย หรือร้อยละ 10.2 และมีผู้ที่ไม่ได้ตอบคำถามนี้ 2 ราย

ตารางที่ 27 : แสดงจำนวนร้อยละของความเห็นของกลุ่มทดลองต่อหลักการของ
วิทยุกระจายเสียงชุมชน

ความเห็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	118	60.2
เห็นด้วย	56	28.6
ไม่มีความเห็น	20	10.2
ไม่ตอบคำถาม	2	1.0
รวม	196	100.0

3.2.8 ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของเนื้อหารายการสร้างสรรค์จันทร์บุรี กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ คือ 103 ราย หรือร้อยละ 52.6 ระบุว่าใช้ประโยชน์ได้บ้างบางเรื่อง รองลงมา 18 ราย หรือร้อยละ 9.2 เท่ากัน ระบุว่าใช้ประโยชน์ได้ค่อนข้างมากและใช้ประโยชน์ได้มากมีเพียง 2 ราย หรือร้อยละ 1.0 เท่ากัน ที่ระบุว่าใช้ประโยชน์ได้น้อย และใช้ประโยชน์ได้น้อยมาก ดังนั้นความเห็นของผู้ฟังส่วนใหญ่ คือร้อยละ 71.0 จะเห็นว่าเนื้อหารายการสร้างสรรค์จันทร์บุรีจะมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป มีเพียงส่วนน้อย คือร้อยละ 2.0 ที่เห็นว่ามิประโยชน์ในชีวิตประจำวันน้อย โดยมีผู้ไม่ออกความเห็น 53 ราย หรือร้อยละ 27.0 ดังที่แสดงในตารางที่ 28

ตารางที่ 28 : แสดงจำนวนร้อยละของความเห็นของกลุ่มทดลองเกี่ยวกับ
ประโยชน์ของเนื้อหารายการสร้างสรรค์จับทบุรีในการนำ
ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ความเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์ของเนื้อหา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ใช้ประโยชน์ได้น้อยมาก	2	1.0
ใช้ประโยชน์ได้น้อย	2	1.0
ใช้ประโยชน์ได้บ้างเรื่อง	103	52.6
ใช้ประโยชน์ได้ค่อนข้างมาก	18	9.2
ใช้ประโยชน์ได้มาก	18	9.2
ไม่ได้คำตอบ	53	27.0
รวม	196	100.0

3.2.9 ในส่วนของการติดต่อกับรายการที่ฟังอยู่เป็นประจำกลุ่มทดลองจะมีการ
ติดต่อน้อยมาก ก่อนการจัดรายการสร้างสรรค์จับทบุรี กลุ่มทดลองจำนวนถึง 190 คน หรือ
ร้อยละ 96.9 ระบุว่าไม่เคยติดต่อกับผู้จัดรายการที่ตนฟังอยู่เลย มีเพียง 6 ราย ที่ระบุ
ว่าเคยติดต่อโดยระบุว่าติดต่อปีละ 2 - 3 ครั้ง 1 ราย เดือนละครั้ง 1 ราย 2 สัปดาห์
ต่อครั้ง 2 ราย สัปดาห์ละครั้ง 1 ราย และมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง 1 ราย วิธีการติดต่อนั้น
ใช้การส่งจดหมาย 1 ราย โทรคัมถึงผู้จัดรายการ 3 ราย ไปเยี่ยมที่สถานี 1 ราย
และพบผู้จัดรายการโดยตรงเพราะรู้จักเป็นการส่วนตัว 2 ราย จุดมุ่งหมายในการติดต่อ
เป็นการขอเพลงเกือบทั้งหมด คือมีถึง 5 ราย

สำหรับการติดต่อยุทธการสร้างสรรค์จับทบุรี กลุ่มทดลองระบุว่ามีการติดต่อน้อย
มากเช่นเดียวกัน แต่การติดต่อนี้จะมีมากกว่ารายการที่เคยฟังอยู่ โดยมีผู้ระบุว่าเคยติดต่อ
จำนวน 18 ราย และไม่เคยติดต่อ 178 ราย ในจำนวน 18 ราย ที่เคยติดต่อนั้น 9 ราย
ระบุว่าติดต่อประมาณเดือนละครั้ง 5 ราย ระบุว่าติดต่อ 2 สัปดาห์ต่อครั้ง และ 4 ราย
ระบุว่าติดต่อ 2 เดือนต่อครั้ง การติดต่อส่วนใหญ่จะเป็นการเดินทางไปเยี่ยมที่สถานี หรือผู้
จัดรายการไปพบและสัมภาษณ์ในพื้นที่ จุดมุ่งหมายในการติดต่อส่วนใหญ่จะเป็นการส่งข่าว
สารเผยแพร่และประสานงานด้านรายการ

3.2.10 ความต้องการเกี่ยวกับการจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรี กลุ่มทดลอง เกือบทั้งหมดคือ 187 ราย หรือร้อยละ 95.4 เห็นควรให้มีการจัดรายการต่อไป มีเพียง 9 ราย หรือร้อยละ 4.6 ที่ไม่ออกความเห็น

ตารางที่ 29 : แสดงจำนวนร้อยละของความเห็นของกลุ่มทดลองเกี่ยวกับการจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรีต่อไป

ความเห็นเกี่ยวกับรายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ควรจัดต่อไป	187	95.4
ไม่มีความเห็น	9	4.6
รวม	196	100.0

3.3 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรีและความต้องการของผู้ฟัง

3.3.1 กลุ่มทดลองรู้ว่ามีการจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรี จำนวน 140 ราย หรือร้อยละ 71.4 และไม่รู้ว่ามีรายการสร้างสรรค์จันทบุรี จำนวน 56 ราย หรือร้อยละ 28.6

ตารางที่ 30 : แสดงจำนวนร้อยละของผู้ที่รู้ว่ามีการจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

รายการสร้างสรรค์จันทบุรี	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
กลุ่มทดลองที่รู้	140	71.4
กลุ่มทดลองที่ไม่รู้	56	28.6
รวม	196	100.0

การที่กลุ่มทดลองรู้ว่ามีการจัดรายการสร้างสรรค์จันทบุรีจากแหล่งใดนั้นส่วนใหญ่ คือ 95 ราย หรือร้อยละ 48.5 รู้จากใบปลิวที่ผู้วิจัยจัดทำเผยแพร่ รองลงมาคือ 21 ราย หรือร้อยละ 10.7 รู้จากกำนันผู้ใหญ่บ้าน 11 ราย หรือร้อยละ 5.6 จากผู้จัดรายการ แนะนำ นอกจากนี้เป็นการรู้จากเพื่อนบ้านและสื่อมวลชนต่าง ๆ

ตารางที่ 31 : แสดงจำนวนร้อยละของแหล่งข้อมูลที่กลุ่มทดลองรู้ว่ามีการจัด รายการสร้างสรรค์จันทบุรี

แหล่งข้อมูล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ใบปลิว	95	48.5
กำนันผู้ใหญ่บ้าน	21	10.7
ผู้จัดรายการ	11	5.6
เพื่อนบ้าน	9	4.6
สื่อมวลชน	4	2.0
ไม่ทราบจากแหล่งใด ๆ	56	28.6
รวม	196	100.0

3.3.2 สาเหตุที่ติดตามฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรี กลุ่มทดลองส่วนใหญ่จะ ระบุว่าทราบว่ามีรายการและเปิดฟังเองโดยมีจำนวน 60 ราย หรือร้อยละ 30.6 รอง ลงมาคือ 35 ราย หรือร้อยละ 17.9 เป็นการหมุนเคลี่นมาเจอโดยบังเอิญ 33 ราย หรือ ร้อยละ 16.8 เพราะเพื่อนบ้านชักชวน และจำนวน 16 ราย หรือร้อยละ 8.2 ระบุว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านชักชวน โดยมีผู้ไม่เคยฟังรายการ จำนวน 52 ราย

ตารางที่ 32 : แสดงจำนวนร้อยละของสาเหตุที่ติดตามฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

สาเหตุที่ฟังรายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ทราบและเปิดฟังเอง	60	30.6
หมคนคลี่มาเจอโดยบังเอิญ	35	17.9
เพื่อนบ้านแนะนำ	33	16.8
กำนันผู้ใหญ่บ้านชักชวน	16	8.2
ผู้ที่ไม่ได้ฟัง	52	26.5
รวม	196	100.0

3.3.3 ความคิดเห็นของผู้ฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรี

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มทดลองที่ฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรีได้ตอบคำถามในข้อที่ 34 เกี่ยวกับเหตุผลที่ฟังรายการสร้างสรรค์จันทบุรี ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดและดำเนินการทำให้ได้ความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ช่วงเวลาการจัดเหมาะสม มีผู้ระบุว่าใช่ 130 ราย หรือร้อยละ 66.3 ไม่ใช่ 13 ราย หรือร้อยละ 6.6

ความยาวของรายการเหมาะสม มีผู้ระบุว่าใช่ 134 ราย หรือร้อยละ 68.4 ไม่ใช่ 9 ราย หรือร้อยละ 4.6

การเสนอข่าวสารท้องถิ่น มีผู้ระบุว่าใช่ 140 ราย หรือร้อยละ 71.4 ไม่ใช่ 3 ราย หรือร้อยละ 1.5

การเสนอความรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น มีผู้ระบุว่าใช่ 138 ราย หรือร้อยละ 70.4 ไม่ใช่ 5 ราย หรือร้อยละ 2.6

ข่าวสารมีประโยชน์กับการแก้ปัญหา มีผู้ระบุว่าใช่ 139 ราย หรือร้อยละ 70.9 ไม่ใช่ 4 ราย หรือร้อยละ 2.0

การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม มีผู้ระบุว่าใช่ 139 ราย หรือร้อยละ 70.9 ไม่ใช่ 4 ราย หรือร้อยละ 2.0

ความมีอิสระในการเสนอความคิดเห็นมีผู้ระบุว่าใช่ 135 ราย หรือร้อยละ 68.9 ไม่ใช่ 8 ราย หรือร้อยละ 4.1

เปิดเพลงได้เหมาะสม มีผู้ระบุว่าใช่ 110 ราย หรือร้อยละ 56.1 ไม่ใช่ 33 ราย หรือร้อยละ 16.8

ผู้ดำเนินรายการเป็นกันเอง มีผู้ระบุว่าใช่ 135 ราย หรือร้อยละ 68.9 ไม่ใช่ 8 ราย หรือร้อยละ 4.1

มีการใช้ภาษาถิ่น มีผู้ระบุว่าใช่ 98 ราย หรือร้อยละ 50.0 ไม่ใช่ 45 ราย หรือร้อยละ 23.0

รูปแบบรายการมีความหลากหลาย มีผู้ระบุว่าใช่ 133 ราย หรือร้อยละ 67.9 ไม่ใช่ 10 ราย หรือร้อยละ 5.1

ตารางที่ 33 : แสดงจำนวนร้อยละของเหตุผลที่กลุ่มทดลองฟังรายการสร้างสรรค์จันทร์

เหตุผลที่ฟัง	จำนวน (ราย)				ร้อยละ (ราย)			
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ตอบ	รวม	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ตอบ	รวม
เสนอข่าวสารท้องถิ่น	140	3	53	196	71.4	1.5	27.0	100.0
ข่าวสารมีประโยชน์	139	4	53	196	70.9	2.0	27.0	100.0
ผู้ฟังมีส่วนร่วม	139	4	53	196	70.9	2.0	27.0	100.0
เสนอความรู้ท้องถิ่น	138	5	53	196	70.4	2.6	27.0	100.0
อิสระในการเสนอ ความเห็น	135	8	53	196	68.9	4.1	27.0	100.0
ดำเนินรายการเป็น กันเอง	135	8	53	196	68.9	4.1	27.0	100.0
ความยาวของ รายการเหมาะสม	134	9	53	196	68.4	4.6	27.0	100.0
รูปแบบรายการ หลากหลาย	133	10	53	196	67.9	5.1	27.0	100.0
ช่วงเวลาการจัด เหมาะสม	130	13	53	196	66.3	6.6	27.0	100.0
เปิดเพลงได้เหมาะสม	110	33	53	196	56.1	16.8	27.0	100.0
มีการใช้ภาษาท้องถิ่น	98	45	53	196	50.0	23.0	27.0	100.0

3.3.4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรายการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม ในการวิจัยครั้งนี้ ได้สอบถามความคิดเห็นกลุ่มทดลองในการปรับปรุงรายการรวม 4 ด้าน คือ เวลาเสนอรายการ ความยาวของรายการ เนื้อหาของรายการและวิธีการดำเนินรายการ โดยผู้ที่เคยฟังรายการ จำนวน 144 ราย สามารถที่จะให้ความเห็นโดยตรง ส่วนผู้ที่ไม่เคยฟัง 52 ราย ผู้ที่ออกสำรวจจะใช้วิธีการอธิบายรายละเอียดของรายการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม เพื่อให้กลุ่มทดลองที่ตกเป็นตัวอย่างทราบก่อนการตอบคำถามที่ตั้งไว้ในข้อที่ 38 ของแบบสอบถาม ซึ่งได้ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงรายการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม ดังนี้

เวลาเสนอรายการ กลุ่มทดลองจำนวน 151 ราย หรือร้อยละ 77.0 ระบุว่าเวลาที่เสนอรายการเหมาะสมแล้ว จำนวน 27 ราย หรือร้อยละ 13.8 เห็นควรเปลี่ยนแปลงเป็นเวลา 06.00 - 07.00 น. 5 ราย หรือร้อยละ 2.6 เห็นควรเปลี่ยนแปลงเป็นเวลา 18.00 - 19.00 น. 4 ราย หรือร้อยละ 2.0 เห็นควรเปลี่ยนแปลงเป็นเวลา 7.00 - 8.00 น. ที่เหลือเป็นการเสนอให้เปลี่ยนแปลงเป็นเวลา 05.00 - 06.00 น. จำนวน 2 ราย หรือร้อยละ 1 และให้เปลี่ยนแปลงเป็นเวลา 16.00 - 17.00 น. , 19.00 - 20.00 น. หรือเวลาใดก็ได้ระหว่าง 05.00 - 06.00 น. และ 18.00 - 19.00 น. จำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.5 เท่ากัน โดยมีผู้ไม่ออกความเห็น 4 ราย หรือร้อยละ 2.0 แสดงว่าส่วนใหญ่เห็นว่าเวลาที่เสนออยู่เดิมมีความเหมาะสมแล้ว

ความยาวของรายการ เกือบทั้งหมดคือ 184 ราย หรือร้อยละ 93.9 ระบุว่าเหมาะสมแล้ว มีเพียง 2 ราย หรือร้อยละ 1.0 เห็นควรลดเวลาลงเป็น 30 นาที และจำนวน 2 รายเท่ากันที่เห็นควรให้เพิ่มเวลาเป็น 1 ชั่วโมง 30 นาที , 2 ชั่วโมง หรือเพิ่มการเสนอเป็น 2 ช่วงเวลาต่อวัน โดยมีผู้ไม่ออกความเห็น 4 ราย หรือร้อยละ 2.0 แสดงว่าส่วนใหญ่เห็นว่าความยาวของรายการ 1 ชั่วโมงเป็นการเหมาะสมแล้ว

เนื้อหารายการ กลุ่มทดลองได้เสนอให้มีการเพิ่มข่าวสารท้องถิ่นมากที่สุดจำนวน 91 ราย หรือร้อยละ 46.4 รองลงมา 57 รายหรือร้อยละ 29.1 เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว และ 19 ราย หรือร้อยละ 9.7 เห็นควรให้เพิ่มความรู้

ตารางที่ 34 : แสดงจำนวนร้อยละของเนื้อหารายการที่กลุ่มทดลองต้องการให้
เพิ่มในรายการสร้างสรรค์จับคู่

เนื้อหาที่ควรเพิ่ม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ข่าวท้องถิ่น	91	46.4
เหมาะสมดีแล้ว (ไม่ต้องเพิ่ม)	57	29.1
ความรู้	19	9.7
เพลง	13	6.6
ความคิดเห็น	6	3.1
เพลงรุ่นใหม่	2	1.0
ไม่ออกความคิดเห็น	8	4.1
รวม	196	100.0

วิธีการดำเนินรายการ กลุ่มทดลองระบุว่าควรใช้ภาษาถิ่นทั้งหมด 75 ราย หรือ ร้อยละ 38.3 ควรใช้ภาษากลางทั้งหมด 72 ราย หรือร้อยละ 36.7 ควรมีความเป็นกันเอง 29 ราย หรือร้อยละ 14.8 ควรให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม 12 ราย หรือร้อยละ 6.1 และควรดำเนินรายการให้เห็นทางกรณี 4 ราย หรือร้อยละ 2.0 โดยมีผู้ไม่ออกความเห็น 4 ราย หรือร้อยละ 2.0

ตารางที่ 35 : แสดงจำนวนร้อยละของวิธีการดำเนินรายการที่กลุ่มทดลองต้องการ

วิธีดำเนินรายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ควรใช้ภาษาถิ่น	75	38.3
ควรใช้ภาษากลาง	72	36.7
ควรมีความเป็นกันเอง	29	14.8
ควรให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม	12	6.1
ควรให้เป็นทางการ	4	2.0
ไม่ออกความเห็น	4	2.0
รวม	196	100.0